

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ
ЧОТИРНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина восьма

Стенограма пленарного засідання
19 вересня 2025 року

Київ 2025

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

ЧОТИРНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина восьма

*Стенограма пленарного засідання
19 вересня 2025 року*

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(П'ятниця, 19 вересня 2025 року)

Частина восьма

Година запитань до уряду	...4
Представлення проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік»	...29
Відхилення проектів постанов Верховної Ради України:	
«Про скасування рішення Верховної Ради України про прийняття у другому читанні та в цілому проекту Закону «Про внесення зміни до статті 2 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» щодо надання державними і комунальними закладами платних послуг у сфері фізичної культури та спорту, що не є орендою» (реєстр. № 12284 від 04.12.2024)»	...61
«Про скасування рішення Верховної Ради України про прийняття у другому читанні та в цілому проекту Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо забезпечення поваги до суду та оперативності розгляду кримінального провадження судом» (реєстр. № 11387 від 28.06.2024)»	...64
«Про скасування рішення Верховної Ради України про прийняття у другому читанні та в цілому проекту Закону «Про утворення Спеціалізованого окружного адміністративного суду, Спеціалізованого апеляційного адміністративного суду» (реєстр. № 13302 від 19.05.2024)»	...68

Результати поіменного голосування

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
19 вересня 2025 року, 9 година 52 хвилини
(Після перерви)*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги! Прошу запросити народних депутатів до залу, за одну хвилину починаємо наше засідання. Оскільки рівно о 10 годині має розпочатися «година запитань до Уряду», а в нас ще є вступна частина, починаємо трохи раніше. Тому прошу народних депутатів зайняти свої робочі місця.

Слава Україні! Шановні народні депутати, у засіданні Верховної Ради України беруть участь Прем'єр-міністр України Юлія Анатоліївна Свиріденко та члени Кабінету Міністрів України. Прошу їх привітати (*Оплески*).

Шановні колеги, відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше планерне засідання.

У разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні, і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття.

За парламентською традицією пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні народні депутати, минає 43-й місяць героїчного спротиву українського народу повномасштабній збройній агресії російської федерації. Щодня ворог завдає віроломних ракетних і дронівих атак, що спричиняють загибель і поранення людей, руйнування цивільної і критичної інфраструктур. Жертвами цієї агресії стають і ті, хто доносить світові правду. 19 вересня 2024 року, рік тому, у російському полоні загинула українська журналістка Вікторія Рощина. Її смерть – трагічне свідчення готовності агресора знищувати кожного, хто говорить правду.

Шановні колеги, прошу вшанувати хвилиною мовчання пам'ять Вікторії Рощиної, інших загиблих журналістів, усіх наших воїнів, які поклали життя за Україну, а також мирних громадян, що стали жертвами рашистської агресії. Світла пам'ять! Вічна шана!

(Хвилина мовчання).

Шановні народні депутати, відповідно до статті 229 Регламенту Верховної Ради України та ухваленого Погоджувальною радою депутатських фракцій

і груп рішення сьогодні проводиться «година запитань до Уряду». На засіданні Погоджувальної ради було визначено тему «години запитань до Уряду». За пропозицією депутатських фракцій і груп члени Кабінету Міністрів України сьогодні відповідатимуть на запитання про стан фінансової системи України та пріоритетні напрями забезпечення її функціонування у 2026 році. Відповідно до статті 229 Регламенту Верховної Ради України ми рухаємося так: запитання з визначеної теми до членів уряду від депутатських фракцій і груп та відповіді на них – до 30 хвилин; запитання з визначеної теми до членів уряду від народних депутатів України та відповіді на них – до 30 хвилин (відводиться до 1 хвилини на кожне усне запитання та до 2 хвилин для відповіді на нього). Усього – 1 година.

Перед початком «години запитань до Уряду» звертаюся до членів Кабінету Міністрів України, а також до народних депутатів України щодо необхідності врахування, що пленарне засідання проходить у відкритому режимі, у зв'язку з чим прошу не озвучувати інформації, яка може завдати шкоди національній безпеці України, дотримуватися вимог законодавства у сфері охорони державної таємниці та обігу іншої інформації з обмеженим доступом і не допускати її розголошення.

Шановні народні депутати, на трибуну Верховної Ради України для відповідей на запитання запрошується міністр фінансів України Сергій Михайлович Марченко.

Будь ласка, Сергію Михайловичу (*Оплески*).

Шановні колеги, прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на запитання з визначеної теми «години запитань до Уряду». Нагадую, відводиться до 1 хвилини на кожне усне запитання та до 2 хвилин для відповіді на нього.

Шановні народні депутати, чомусь записалися представники лише п'яти фракцій (*Шум у залі*). Ну, друзі, які є фракції, такі є.

Цимбалюк Михайло Михайлович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую. Шановний пане Голово! Шановні колеги! У мене перше коротке запитання і побажання Прем'єр-міністру України. Шановна пані Прем'єр-міністре, погана традиція, коли бюджет Пенсійного фонду затверджується в кінці року. До сьогодні бюджет Пенсійного фонду не затверджено. Зламайте цю погану традицію, затвердіть його негайно і в наступному році протягом місяця після прийняття Державного бюджету України потрібно затвердити бюджет Пенсійного фонду. Так буде правильно.

І запитання до доповідача. Шановний пане міністре, дійсно, цей проект бюджету кращий ніж був торік, ми це визнаємо, збільшуються, у тому числі

й соціальні, видатки. Проте чи не плануєте ви під час його доопрацювання все-таки підвищити зарплату, грошове забезпечення військовим? Це перше.

І друге. У проекті бюджету не закладено підвищення виплат при народженні дитини. Закон...

МАРЧЕНКО С.М., *міністр фінансів України.* Шановний Михайле Михайловичу! Шановні народні депутати! Шановний головуєчий! Щодо першого запитання. Бюджет Пенсійного фонду був ухвалений урядом, це жодним чином не впливає на призначення і виплату пенсій. Усі виплати пенсій проводяться вчасно, у повному обсязі з відповідною індексацією, яка була зроблена в цьому році, і так плануємо робити й в наступному році. Тому не бачу в цьому складності.

Щодо грошового забезпечення військовослужбовців. У проекті бюджету на 2026 рік ми передбачили достатній ресурс на сектор безпеки і оборони. Більше того, у нас створені запобіжники, щоб забезпечити достойне і достатнє фінансування сектору безпеки і оборони. Звичайно, розмір грошового забезпечення має визначатися рішеннями відповідних органів сектору безпеки і оборони. Грошовий ресурс ми передбачили на ці цілі достатній.

Наскільки я зрозумів, ваше запитання також стосувалося забезпечення достатнього ресурсу у питанні народження дітей. Законопроект щодо даного питання знаходиться на розгляді у Верховній Раді. Ми хотіли б, щоб ви його підтримали. Для того щоб показати, що ресурс на такі цілі є, ми заклали відповідні кошти в проекті Державного бюджету України на 2026 рік.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Маслов Денис В'ячеславович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

МАСЛОВ Д.В., *голова Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Дякую. Прошу передати слово Максиму Дирдіну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Євгенович Дирдін. Будь ласка.

ДИРДІН М.Є., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 132, Миколаївська область, політична партія «Слуга народу»).* Дякую. Місто Первомайськ, Миколаївська область. У мене запитання до віце-прем'єр-міністра з відновлення України пана Кулеби. Усім очевидно та зрозуміло, що в країні йде війна, тож ресурси обмежені. Але в мене та інших громадян України виникає питання: яким чином профільне міністерство та Державне агентство

відновлення та розвитку інфраструктури України визначають пріоритетність ремонту державних доріг не на прифронтових територіях, а далеко від них?

Зокрема, мене цікавить ситуація в Первомайському районі Миколаївської області. На той час, коли в інших районах кладуть новий асфальт, у Первомайському районі частково підсипають ями, які сходять з першим дощем. До мене від громадян надходить безліч звернень щодо жахливого становища таких доріг державного значення як Первомайськ – Криве Озеро, Первомайськ – Лиса Гора, Полтава – Кишинів. Прошу відповісти.

Дякую.

КУЛЕБА О.В., *віце-прем'єр-міністр з відновлення України – міністр розвитку громад та територій України*. Дякую за важливе і актуальне запитання. Хочу сказати, що у проекті Державного бюджету України на 2026 рік Державному агентству відновлення та розвитку інфраструктури України на утримання автомобільних доріг загального користування передбачено 12,8 мільярда гривень. Хочу наголосити, що така сума є критично недостатньою. Сьогодні для нормального функціонування дорожньої галузі нам потрібно у п'ять-шість разів більше коштів.

На сьогодні дороги – це наша логістика, у тому числі й військова, тим паче що в Миколаївській області ця потреба є максимально актуальною. Дороги нам потрібні не лише для евакуаційних шляхів, стабільної роботи екстрених служб, а й до шкіл та лікарень. Ми не можемо допустити, щоб дороги стали слабкою ланкою нашої оборони та економіки.

Тому, шановні народні депутати, нам потрібно спільне рішення, щоб закрити цю потребу. Дійсно, у нас у пріоритеті прифронтові регіони, зокрема Миколаївська область. Отже, пропоную окремо пропрацювати питання щодо цієї потреби.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Папієв Михайло Миколайович, група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

ПАПІЄВ М.М., *секретар Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»)*. Дякую. Прошу передати слово народному депутату Павленку Юрію Олексійовичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрій Олексійович Павленко. Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Ю.О., *член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний*

багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Пані Прем'єр-міністре, пане міністре, переконаний, у цьому залі немає жодної людини, яка сумнівалася б, що сьогодні воїни є найважливішими людьми для країни, для нації.

У мене запитання конкретно до пана міністра. Ви сказали, що видатки на сектор безпеки і оборони в наступному бюджеті зростуть на 168 мільярдів гривень. Чи маєте ви інформацію, а, якщо не маєте, можливо, Прем'єр-міністерка знає, наскільки конкретно зросте щомісячне грошове забезпечення солдата, сержанта, офіцера? Чи передбачаєте ви збільшення їхнього щомісячного грошового забезпечення ще цього року, тому що воно не індексується, не змінюється вже понад три роки?

МАРЧЕНКО С.М. Дякую за запитання. Дійсно, на сектор безпеки і оборони ми заклали достатній ресурс, щоб вирішити ті завдання, які перед ним стоять.

Звичайно, запити і потреби сектору безпеки і оборони неспіврозмірні з можливостями Державного бюджету України. Щодо конкретних доплат, виплат і стимулювання групи оперативного реагування, ви знаєте, що рішення про такі стимули приймаються оперативно. Президент України одноосібно тримає руку на контролі і визначає пріоритетні спрямування тих або інших доплат на ті сектори і ділянки, які потребують найбільшої підтримки. Це стосується і доплат – 100 тисяч гривень, 30 тисяч гривень, 70 тисяч гривень, які з'явилися як реакція на необхідність посилення тих або інших напрямів.

Тож у проекті Державного бюджету України на 2026 рік закладений достатній ресурс, щоб максимально оперативно спрямовувати його саме тим категоріям військовослужбовців, які на сьогодні найбільше цього потребують і перебувають у найбільш вразливій ситуації.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається Гончаренку Олексію Олексійовичу, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Прошу передати слово Артуру Герасимову. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артур Володимирович Герасимов.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Запитання до Прем'єр-міністра України. Шановна пані Юліє, минулого разу, 17 червня, у день

вашого призначення на посаду Прем'єр-міністра України, ви сказали, що санкції проти Петра Порошенка не є свавіллям, бо їх проект розроблявся міжвідомчою групою за вашої участі. З того часу на суді виявилось, і це документально підтверджено вашими підлеглими, що документи цього проекту за вашим підписом створювалися заднім числом і фактично на засіданні РНБО в той день, 12 лютого, просто не розглядалися, і ви про це не можете не знати. Ви все ще наполягаєте, що вчиняли законно?

Дякую за чесну відповідь.

СВИРИДЕНКО Ю.А., Прем'єр-міністр України. Дякую за запитання. На засіданні РНБО розглядалося подання уряду, а до прийняття рішення урядом була пройдена вся процедура, необхідна для розгляду або накладання санкцій. Тому тут ми діяли в межах і у спосіб.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кулинич Олег Іванович, група «Довіра». Будь ласка.

КУЛІНІЧ О.І., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 147, Полтавська область, самовисуванець). Дякую. Пане Голово, моє прізвище не Кулинич, а Кулініч.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Перепрошую. Кулініч Олег Іванович.

КУЛІНІЧ О.І. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Право на ім'я – це важливо. Будь ласка.

КУЛІНІЧ О.І. Прошу передати слово Борису Вікторовичу Приходьку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Борис Вікторович Приходько. Будь ласка.

ПРИХОДЬКО Б.В., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 210, Чернігівська область, самовисуванець). Дякую. Запитання до міністра фінансів. Початковий аналіз проекту Державного бюджету України свідчить про невідповідність деяких цифр. У презентації показано, що доходи державного бюджету у 2026 році мають становити 2,82 трильйона гривень, а в остаточних цифрах – 2,89 трильйона гривень.

Шановний Сергію Михайловичу, скажіть, будь ласка, на скільки зростуть доходи у 2026 році порівняно з 2025 роком? Які джерела і фактори впливатимуть на їх зростання? Поясніть, будь ласка.

Дякую.

МАРЧЕНКО С.М. Дякую, Борисе Вікторовичу, за запитання. Доходи бюджету зростуть на 446,8 мільярда гривень або на 18,8 відсотка і, за нашими розрахунками, мають становити 2,8 трильйона гривень.

Основними джерелами, які ми передбачаємо щодо збільшення доходів є: ПДВ із ввезених на митну територію України товарів – плюс 89,8 мільярда гривень; ПДФО та військовий збір – плюс 93,6 мільярда гривень; ПДВ з вироблених в Україні товарів, робіт та послуг з урахуванням бюджетного відшкодування – плюс 75,4 мільярда гривень; податок на прибуток підприємств – плюс 11,9 мільярда гривень; акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів – плюс 6,7 мільярда гривень; акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції) – плюс 26,7 мільярда гривень. Це доходи державного бюджету. Цифри абсолютно коректні, вони збігаються, усе автоматично пораховано. Тому я вважаю, що зазначені доходи є можливими до виконання. Перед нашими адміністраторами стоять чіткі завдання.

Попередні доповідачі запитували про сектор безпеки і оборони. Як відомо, наші доходи співрозмірні з видатками на сектор безпеки і оборони, і ми плануємо їх виконати в повній мірі. Так було щороку під час повномасштабного вторгнення, і так само ми плануємо й на 2026 рік.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми пройшли перше коло запитань від депутатських фракцій і груп. Прошу представників депутатських фракцій і груп ще раз записатися, у нас ще залишилося 18 хвилин. О, я бачу, навіть з'явилися представники деяких фракцій. Прошу записатися.

Макаренко Михайло Васильович, група «Платформа за життя та мир».

Колтунович Олександр Сергійович. Будь ласка.

КОЛТУНОВИЧ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановний пане Голово! Шановний пане міністре! Колега Юрій Олексійович Павленко запитував у вас щодо щомісячного грошового забезпечення військовослужбовців. Ми розуміємо, що бюджет глибоко дефіцитний, що є своя специфіка і доходів, і запозичень, і видатків. Але чи не розглядали ви альтернативні інструменти покриття дефіциту, щоб усе-таки реалізувати концепт щодо збільшення виплат військовослужбовцям, що казав колега Павленко? Ми пропонували різні інструменти: обмеження у десять мінімальних заробітних плат виплат топпосадовцям, держкомпаніям і таке інше. Тобто ресурс, в принципі, в рамках Державного бюджету України знайти можна, питання в тому, щоб було бажання. Це перше.

Друге. Чи є у міністерства конкретні розрахунки, на скільки потрібно збільшити заробітну плату і який ресурс для цього потрібен? Тоді ми могли б між першим і другим читаннями підкорегувати видаткову частину проекту бюджету і вирівняти цю норму.

Дякую за відповідь.

МАРЧЕНКО С.М. Дякую, Олександр Сергійовичу, за запитання. Ми будемо надзвичайно вдячні вам за пропозиції і готові активно відпрацювати в рамках робочої групи кожен депутатський поправку і коментар, особливо щодо дохідної частини бюджету, зокрема оптимізації видатків по секторах, які не є профільними, у пошуку додаткових джерел. Ми цим пошуком займаємося щоденно і намагаємося спрямувати всі наявні ресурси саме на видатки сектору безпеки і оборони.

Але ми розуміємо, що, можливо, є знання, які ми не до кінця освоїли, і можемо заручитися вашою підтримкою. Сподіваємося на конструктивну роботу саме в рамках бюджетного комітету і робочих груп.

У частині виплат грошового забезпечення. Переді мною статистика виплат грошового забезпечення в динаміці, починаючи з початку року. Це стабільна, константна цифра, яка не змінюється. Є деякі зростання, пов'язані з певними чинниками військового характеру, але чітко зрозуміло, що ця цифра запланована, виконується в повному обсязі. Ці видатки досить суттєві, вони складають домінуючу на сьогодні частину видатків сектору безпеки і оборони. Ми можемо разом з Міністерством оборони запропонувати і обговорити різні варіанти комбінацій, яким чином цей ресурс може бути ефективно використаний. Зараз активно напрацьовуються моделі оптимізації цього ресурсу, щоб його спрямувати саме в ті сфери, тим категоріям військовослужбовців, які, дійсно, цього заслуговують, які, дійсно, цього потребують.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Швачко Антон Олексійович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ШВАЧКО А.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Сумщина. Добрий день! Шановний пане міністре, враховуючи ту важку ситуацію, яка відбувається на прикордонних територіях, та ті обставини, у яких перебуває наше населення, які сьогодні ваше міністерство напрацьовує програми для підтримки бізнесу, бюджетної сфери, освіти? Адже ми розуміємо, що умови, в яких перебувають жителі Сумщини, Харківщини, Чернігівщини і мешканці тилкових областей, зовсім різні. Чи плануєте ви конкретний план дій на 2026 рік для підтримки цих територій та що в нього входить?

Дякую за відповідь.

МАРЧЕНКО С.М. Антоне Олексійовичу, дякую за запитання. Дійсно, питання щодо підтримки прифронтових територій визначено як одне із пріоритетних у діяльності уряду. Прем'єр-міністр Юлія Анатоліївна Свириденко поставила перед нами чітке завдання – максимально сфокусуватися і спрямувати ресурс, необхідний для підтримки саме цих територій.

Нещодавно в рамках робочого візиту ми відвідали Сумську область і прекрасно розуміємо ті проблеми, ту ситуацію, у якій опинилися і бізнес, і громадяни, які живуть на прифронтових територіях.

Тому, відповідаючи на ваше запитання, хочу сказати, це питання вже є пріоритетом діяльності уряду і буде пріоритетним у 2026 році. На наступний рік передбачено додаткове спрямування 6 мільярдів гривень прямих бюджетних трансфертів саме на підтримку цих територій. Передбачається окрема програма для забезпечення помешканням жителів прифронтових територій за рахунок залишків коштів місцевих бюджетів. Також, починаючи з вересня, заплановано спеціальні заходи щодо харчування дітей, які живуть на прифронтових територіях. Передбачено кошти на створення освітніх просторів, облаштування харчоблоків, придбання шкільних автобусів. На сьогодні публічні інвестиції за програмою Міністерства освіти і науки України становлять 15 мільярдів гривень. На сферу охорони здоров'я передбачається додатково спрямувати 2,3 мільярда гривень у межах Програми медичних гарантій для прифронтових територій. Враховуючи особливості цих територій, будуть спеціальні доплати. Це стосується і соціального захисту громадян, і іпотечних програм для отримання кредиту «ЄОселя», а також програми «Доступні кредити 5-7-9%» за пільговими ставками для бізнесу та інших програм, які стосуються громадян, які там мешкають.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цимбалюк Михайло Михайлович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую. Фракція «Батьківщина». Шановний пане міністре, відповідь стосовно виплат при народженні сприймається, дякую, а щодо затвердження бюджету Пенсійного фонду – ні. Затвердіть його. Ми знаємо, якщо бюджет затверджений, тоді будуть й інші виплати щодо заборгованості, інакше – це порушення закону. Я вам не раджу так діяти. Це перше.

Друге. Прожитковий мінімум. Мінімальна пенсія зростає на 300 гривень. Чи не плануєте ви все-таки спільно з депутатами доопрацювати, щоб її збільшити, бо інакше – це проблема для пенсіонерів?

І запитання до міністра оборони. Пане міністре, Юлія Тимошенко очолює міжфракційне депутатське об'єднання стосовно військових питань, до складу якого увійшли народні депутати з усіх фракцій і груп. Призначте, будь ласка, час для проведення наради і, можливо, багато питань ми спільно зможемо вирішити в робочому порядку.

МАРЧЕНКО С.М. Дякую, Михайле Михайловичу, за запитання.

СВИРИДЕНКО Ю.А. Михайле Михайловичу, хочу ще раз повторити щодо Пенсійного фонду. Ми в середу провели виїзне засідання уряду в Сумській області, присвячене соціальним питанням, і затвердили бюджет Пенсійного фонду. Позавчора, у середу, ми все затвердили.

Денисе Валерійовичу Улютін, якщо можна, дайте відповідь з приводу прожиткового мінімуму.

УЛЮТІН Д.В., *міністр соціальної політики, сім'ї та єдності України.* Дякую. Щодо прожиткового мінімуму, я можу сказати, що наразі у Верховній Раді на розгляді є проект закону, норми якого дадуть можливість встановлювати прожитковий мінімум на рівні фактичного споживання. Річ у тім, що сьогодні прожитковий мінімум прив'язаний до великої кількості невластивих йому виплат. Як тільки ми проголосуємо за цей проект закону, відв'яжемо ті виплати, зможемо чітко встановити рівень прожиткового мінімуму. Раніше ми не зможемо цього зробити, оскільки є високий тиск на бюджети інших соціальних фондів, будь-які інші бюджети.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Железняк Ярослав Іванович, фракція «Голос». Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).* Доброго ранку, колеги! Нарешті у нас з'явився уряд, тому що минулого разу він був відсутній. У мене два запитання до Прем'єр-міністра. Сподіваюся, уряд досі здатен запам'ятати два запитання.

Перше. Нам демонстрували фотосесію з планом дій уряду, ми бачили його кольорову презентацію з малюнками. Ми не бачимо виконання Регламенту та Закону України «Про Кабінет Міністрів України», відповідно до яких уряд протягом місяця після процедури формування має подати план дій. Це свідоме порушення законодавства чи просто його незнання? Коли цей план буде внесений?

Друге. Учора міністр фінансів під час розгляду проекту бюджету на засіданні комітету заявив, що нам доведеться переглядати бюджет цього року, тому що знову недостатньо коштів для фінансового забезпечення армії. Сьогодні 19 вересня. Коли ви будете вносити зміни до бюджету, щоб не вийшло так, що Рада знову буде винна в тому, що немає грошей для армії?

Прошу відповісти на два запитання.

Дякую.

СВИРИДЕНКО Ю.А. Шановний Ярославе Івановичу, ми розглянули план дій уряду і затвердили його на засіданні Кабінету Міністрів України. Ми використали більше часу, щоб доопрацювати його, врахувавши пропозиції народних депутатів, які надійшли, і громадського сектору, який також долучився до цього процесу. Ми зробили його максимально інклюзивним, щоб він охоплював усі сфери і напрями, і тепер, звичайно, відповідно до Регламенту направлятимемо його на розгляд до Верховної Ради.

МАРЧЕНКО С.М. Юліє Анатоліївно, якщо можна, я прокоментую чи будемо ми звертатися за потребою в додаткових коштах на сектор безпеки і оборони. Так, дійсно, є така ймовірність, що ми будемо вимушені ще раз вносити зміни до Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік», щоб збільшити ресурс сектору безпеки і оборони. Це рішення викликано ситуацією, яка складається на полі бою. Тому ми, звичайно, готові й будемо оперативно реагувати, незважаючи на те що іноді нам доведеться приймати досить складні рішення. Ми зараз проводимо відповідні консультації з представниками сектору, з Першим віце-прем'єр-міністром України, міністром оборони України, щоб знайти оптимальне рішення, яким чином ці видатки спрямувати і коли.

Тільки-но таке рішення буде готове і, відповідно, отримає підтримку уряду, ми, безперечно, звернемося до вас. У нас є розуміння, яким чином закрити цю потребу, і для цього є ресурс. Залишилося питання: який формат цієї підтримки і час, коли ми до вас звернемося. Тож, сподіваюся, ви з розумінням поставитеся до необхідності збільшення бюджету сектору безпеки і оборони.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Славицька Антоніна Керимівна, група «Відновлення України». Будь ласка.

СЛАВИЦЬКА А.К., *член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Прошу передати слово колезі Юрченку Олександру.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Передаю слово Олександру Юрченку. Будь ласка.

ЮРЧЕНКО О.М., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 211, м. Київ, політична партія «Слуга народу»).* Шановні колеги! Шановні представники уряду! Потреба зовнішнього фінансування України на наступні два роки сягає близько 65 мільярдів доларів США. На сьогодні непокритими є дві третини цієї суми. Це така позиція Нацбанку. Ви особисто називали непокритим розрив на цей період в обсязі 37 мільярдів.

Скажіть, будь ласка, чи є просування щодо нових домовленостей для закриття потреб передусім хоча б на 2026 рік? Це перше запитання.

Друге запитання. Тимчасова слідча комісія щодо питань захисту прав внутрішньо переміщених осіб розробила законопроект [№ 13136](#), у разі прийняття якого всім громадянам, які втратили житло на тимчасово окупованих територіях, надається можливість справедливо відновити його.

Скажіть, будь ласка, чи буде уряд підтримувати цей законопроект, оскільки його вже розглянули на засіданні Комітету з питань економічного розвитку і він готовий до обговорення в першому читанні?

Дякую.

МАРЧЕНКО С.М. Дякую за запитання. З приводу потреби в зовнішньому фінансуванні на 2026 рік. Така потреба становить 2 трильйони 79 мільярдів гривень. Ця цифра прорахована, вона є в проекті бюджету і складається з дефіциту та потреб у виплаті зовнішніх боргових зобов'язань.

На сьогодні ми розуміємо, яким чином закриватимемо цю потребу. Більше того, є розуміння, що більша частина цієї потреби вже закрита запевненнями, які дали наші партнери. Це і програма *Ukraine Facility*, це і кошти, які ми отримуємо від кредиту, отриманого від заморожених російських активів і таке інше.

Разом з тим є й непокрита потреба, ми її також ідентифікували і комунікуємо з нашими партнерами. Ви знаєте, нещодавно була місія Міжнародного валютного фонду, і ми з ними поставили питання щодо необхідності нової програми і її фінансування. У цілому потреба коштів для фінансування чотирьохрічної програми може становити від 150 до 170 мільярдів доларів США.

Якщо говорити конкретно про 2026 рік, у нас непокрита потреба на сьогодні становить 18,1 мільярда доларів США відповідно до тих розрахунків, які є за курсом, що закладений у проекті бюджету.

Щодо підтримки внутрішньо переміщених осіб. Уряд робить всі необхідні кроки, щоб їх підтримувати. Це також один із пріоритетів уряду. Пізніше у мене буде змога показати це детально на слайдах під час презентації проекту Державного бюджету України на 2026 рік.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Михайловичу.

Народний депутат Кучер Микола Іванович, група «Довіра». Будь ласка.

КУЧЕР М.І., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 17, Вінницька область, самовисуванець). Прошу передати слово Вельможному Сергію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Анатолійович Вельможний, група «Довіра». Будь ласка.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 112, Луганська область, самовисуванець). Луганщина, депутатська група «Довіра». Мільйони переселенців не отримують соціальної виплати, розмір якої мізерний. Люди все втратили, а допомоги від держави не отримують. Вони опинилися сам на сам зі своїми проблемами, і вимушені розраховувати виключно на себе.

У зв'язку з цим у мене запитання. Які ключові зміни у видатках на соціальне забезпечення передбачено в проекті Державного бюджету України на 2026 рік порівняно з бюджетом 2025 року?

І друге запитання. На скільки збільшилися ці видатки та який розмір коштів закладено на підтримку переселенців?

Дякую за повну відповідь.

МАРЧЕНКО С.М. Сергію Анатолійовичу, дякую за запитання. Я вже почав відповідати народному депутату, який попередньо ставив запитання щодо цього, тож продовжу. На сьогодні на заходи підтримки внутрішньо переміщених осіб закладено 72 мільярди гривень за всіма програмами, які є в проекті Державного бюджету України. Це і програма щодо допомоги на проживання для внутрішньо переміщених осіб (найбільша програма), і нова програма, яка з'явилася в проекті Державного бюджету України на 2026 рік, – житло для внутрішньо переміщених осіб з тимчасово окупованих територій. На цю програму буде спрямовано 14 мільярдів гривень. На окремі програми, як «ЄОселя», для покриття першого внеску за пільговою відсотковою ставкою за перший рік передбачено 4,4 мільярда гривень. На програму «ЄВідновлення» за пошкоджене та знищене житло передбачена компенсація у розмірі 4 мільярди гривень. У рамках проекту «НОМЕ. Компенсація за знищене житло» ми плануємо отримати від наших партнерів 2,5 мільярда гривень. На соціальні послуги для ВПО, які перебувають у складних життєвих обставинах (притулок, підтримане проживання) закладено 2 мільярди гривень, на підтримку для оплати постачання та розподілу електричної енергії, твердого палива – 1,8 мільярда гривень. Продовжує працювати програма «Прихисток», на заходи якої передбачено 1,1 мільярда гривень. Громади отримають субвенції на ремонтно-будівельні роботи фондів житла для тимчасового проживання на рівні 1 мільярда гривень. Також продовжуватиме діяти програма субсидій на оренду житла на рівні 0,5 мільярда гривень, програми зайнятості будуть профінансовані на рівні 0,4 мільярда гривень, і така сама сума передбачена на проєкт «Ремонт житла для відновлення прав та можливостей людей (НОРЕ)».

Тобто у нас є ресурс, що дозволить найбільш вразливим категоріям внутрішньо переміщених осіб отримати підтримку з боку держави та уряду України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили запитання від депутатських фракцій і груп переходимо до запитань з визначеної теми до членів уряду від народних депутатів.

Прошу народних депутатів записатися на запитання.

Бондар Михайло Леонтійович, фракція «Європейська солідарність».
Будь ласка.

БОНДАР М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 119, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Гончаренку Олексію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. У проекті Державного бюджету України на 2026 рік закладено прожитковий мінімум на рівні 3 тисячі 209 гривень на місяць. Ось я тримаю в руках цих 3 тисячі 209 гривень. У мене запитання до міністра фінансів, до народних депутатів, до уряду.

Пане міністре фінансів, ви змогли б сформувати бюджет родини, щоб прожити на 3 тисячі 209 гривень на місяць? Народні депутати, ви готові прожити на 3 тисячі 209 гривень на місяць? Це не прожитковий мінімум, це фактично максимум неповаги до людей. Хочеться почути коментар. Це перше запитання.

Друге запитання до міністрів освіти і науки та охорони здоров'я. В Україні склалася дискримінація медичних працівників. Ті, які працюють у системі Міністерства освіти і науки України, отримують сьогодні набагато менше, ніж такі самі працівники, які працюють в системі МОЗ. Я кажу про медпрацівників шкіл, садочків, ліцеїв тощо. Коли буде виправлена ця дискримінація? Дуже прошу в проекті держбюджету...

МАРЧЕНКО С.М. Шановний Олексію Олексійовичу, ваша цифра абсолютно коректна: прожитковий мінімум на одну особу є розрахунковим і становить 3 тисячі 209 гривень. Це цифра, яка визначає базу, щоб можна було розрахувати інші виплати, у тому числі й соціальні. Як ви знаєте, щойно була відповідь міністра соціальної політики, сім'ї та єдності, який зазначив, що розмір прожиткового мінімуму буде переглянуто і відв'язано від інших невластивих доплат та виплат, щоб осучаснити його, зробити достатнім і зрозумілим мірилом, яке визначатиме життя. Сподіваємося, ви підтримаєте зазначений законопроект, і уряд, і Міністерство фінансів готові долучитися і максимально підтримуватиме це. Ми вважаємо це пріоритетним питанням, і працюємо на те, щоб постійно збільшувати розмір прожиткового мінімуму.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Геращенко Ірина Володимирівна. Будь ласка (*Шум у залі*).

А, будь ласка, якщо встигнете.

ЛІСОВИЙ О.В., *міністр освіти і науки України.* Дякую за запитання. Дійсно, існує несправедливість стосовно медичних працівників, які працюють в системі закладів загальної середньої освіти, але слід зазначити, що освітньою субвенцією з державного бюджету місцевим бюджетам фінансуються лише педагогічні працівники. Виплата заробітних плат медичним працівникам закладів загальної середньої освіти здійснюється з місцевих бюджетів. Безумовно, ми повинні працювати над цією проблемою, щоб вирівняти заробітні плати у двох системах.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Геращенко Ірина Володимирівна, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»).* Дякую. Прошу передати право на запитання Миколі Княжицькому.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Микола Леонідович Княжицький. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 116, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»).* Дякую. Шановний пане міністре! Відомо, що росія займається агресивною пропагандою проти України у світі і одним із джерел та інструментів цієї пропаганди є культура. Натомість у проекті бюджету на кінематограф передбачено трохи більше 100 мільйонів гривень, попри те що Міністерству культури та стратегічних комунікацій України виділено понад 4 мільярди гривень на незрозумілі, неконкретизовані цілі.

Чи буде держава фінансувати українське кіно? І чи не було б доцільно використати для цього кошти, отримані від ігорного бізнесу та азартних ігор? Тому що, наприклад, у Фінляндії, Естонії 60 відсотків бюджету культури фінансується з цих коштів, у Польщі – 46 відсотків. Куди ми витрачаємо кошти від грального бізнесу?

Дякую.

СВИРИДЕНКО Ю.А. Тетяна Василівна Бережна. Будь ласка.

БЕРЕЖНА Т.В., тимчасово виконуючий обов'язки міністра культури та стратегічних комунікацій України. Добрий день! Шановний пане Миколо, дякую за запитання. Хочу уточнити, що у проєкті бюджету на наступний рік на Державне агентство України з питань кіно передбачено 129 мільйонів гривень. Щодо тих 4 мільярдів, про які ви кажете, то вони також будуть спрямовуватися на кіно, театри, аудіовізуальне мистецтво. Тобто це буде той самий контент, який протистоятиме і замінюватиме російський зміст. Таку мету ми перед собою ставимо.

Більше того, у цьому році ми приймемо закон щодо меценатської діяльності, який дасть змогу фінансувати культуру з коштів бізнесу. Це одне з надходжень.

Щодо коштів, передбачених на велику реставрацію з податку на ігровий бізнес, що було частиною вашого запитання. Зараз ми активно цю програму використовуємо і фінансуємо об'єкти, які мають реставруватися.

Отже, ми використовуємо всі кошти, щоб насамперед створити український контент на заміну російському і, звичайно, відновити наші культурні пам'ятки і спадщину.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Єдине зауваження: не «ми приймемо», а, можливо, ми приймемо. Добре?

БЕРЕЖНА Т.В. Перепрошую, ми ухвалюємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Остапенко Анатолій Дмитрович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ОСТАПЕНКО А.Д., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Олександрю Качурі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

КАЧУРА О.А., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Сумщина. У мене запитання до міністра фінансів України та міністра соціальної політики, сім'ї та єдності України.

Чи знаєте ви розмір заробітної плати соціального працівника в Україні? Якщо не знаєте, я можу одразу вам сказати – від 5 тисяч 240 гривень до 5 тисяч 815 гривень. Це повністю суперечить нормам Конституції України, тому що

в Україні встановлено розмір мінімальної заробітної плати – 8 тисяч гривень. Тобто цих людей, які допомагають і опікуються соціально незахищеними верствами населення, Міністерство соціальної політики України у 2015 році своїм злочинним наказом, встановивши Єдину тарифну сітку, відповідно до якої відбувається оплата праці, теж зробило соціально незахищеними верствами населення.

Знаєте, нещодавно я проходив повз Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності і там є такі ресторани, куди працівники ходять... *(Шум у залі)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто дасть відповідь? Будь ласка.

УЛЮТІН Д.В. Дякую. Так, ми знаємо про цю проблему. Річ у тім, що це Єдина тарифна сітка, але видатки на оплату праці цих працівників надходять з місцевих бюджетів.

Для того щоб врегулювати це питання, наразі ми опрацьовуємо можливості і те, до якого рівня потрібно збільшити розмір заробітної плати працівників соціальної служби. Паралельно Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності впроваджує реформу системи надання соціальних послуг, використовуючи модель, схожу на закупівельну систему Міністерства охорони здоров'я. Саме під час розрахунку вартості таких послуг вже закладаються ринкові заробітні плати, розмір яких відповідає поточному стану. Щодо вашого запитання, ми ще працюємо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народному депутату Літвінову Олександрові Миколайовичу, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

ЛІТВІНОВ О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 178, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Шановний Руслане Олексійовичу, прошу передати слово народному депутату Васильєву Ігорю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ігор Васильєв. Будь ласка.

ВАСИЛЬЄВ І.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 158, Сумська область, політична партія «Слуга народу»). Сумщина. Запитання до Прем'єр-міністерки Юлії Свириденко. Насамперед хочу подякувати за увагу, яку ви приділяєте Сумській області, прифронтовим територіям. Ми вже отримали перші позитивні відгуки щодо запроваджених програм стосовно пільг,

додаткових економічних стимулів. Водночас ми отримали й перші невдоволення. З чим це пов'язано? Оскільки всі ці програми поширюються відповідно до переліку територій, на яких ведуть бойові дії (можливі або активні), який раніше встановлювався за одним прильотом, а зараз такий підхід змінився, то буває так, що пільги отримують громади, розташовані за 30 кілометрів від лінії фронту, тоді як ті, що розташовані за 20 кілометрів вже не отримують їх. Давайте...

СВИРИДЕНКО Ю.А. Дякую за запитання. Так, дійсно, ми приділяємо окрему увагу прифронтовим територіям, є вже і низка заходів, про які сьогодні казав міністр фінансів, для стимулювання підтримки бізнесу в таких регіонах. Це бронювання, і пільгові кредити, і спеціальні грантові програми для виробництва, що мають особливості саме для таких територій. Це був лише перший етап підтримки прифронтових регіонів.

У наступні тижні буде другий етап підтримки, який стосуватиметься насамперед зміни підходу до оплати праці працівників соціальної сфери, тому що ми всі розуміємо ризики, навантаження, умови, з якими стикаються і в яких працюють наші лікарі та вчителі. Тому ось такий великий і важливий етап ми плануємо провести. Я проситиму підтримки народних депутатів щодо прийняття законів, проекти яких уряд ініціюватиме і вноситиме на розгляд до Верховної Ради.

Щодо територій. Наступним етапом ми, можливо, переглянемо перелік території, які, дійсно, знаходяться в зоні бойових дій або потенційних бойових дій, щоб жителі могли скористатися тими пільгами і можливостями, які ми як уряд запропонуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайлюк Галина Олегівна, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

МИХАЙЛЮК Г.О., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Прошу передати слово народній депутатці Олені Криворучкіній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олена Криворучкіна. Будь ласка.

КРИВОРУЧКІНА О.В., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 32, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»).* Дякую за надане слово. Від імені криворізьких депутатів-мажоритарників вимушена звернутися особисто до Юлії Анатоліївни з приводу того, що в минулому році у Кривому Розі не відбувся опалювальний сезон. На жаль, за рік не прийняли абсолютно ніяких конструктивних рішень,

окрім тих, які зашкодили місту, перетворили його на Армагеддон і місто повністю перерито, у ті траншеї падають діти, немає можливості під'їхати ані пожежним машинам, ані каретам швидкої допомоги, труби вирізали, їх ніхто не прокладає.

На «годині запитань до Уряду» ми двічі ставили запитання пану Кулебі щодо критичної ситуації, яка склалася у Кривому Розі, стосовно зриву опалювального сезону, і отримали невчасну і некоректну відповідь...

СВИРИДЕНКО Ю.А. Дякую за запитання.

Я була на підприємстві АТ «Криворізька теплоцентраль», ми проводили нараду з приводу тих ремонтних робіт, що там відбуваються. Те, що місто перерито, це абсолютно зрозуміло, коли є 80 кілометрів труб і це все треба встигнути зробити до початку опалювального сезону. Проте, думаю, опалювальний сезон буде проведено вчасно, всі роботи, частину робіт, ми точно встигнемо завершити.

Я, якщо можна, прошу передати слово віце-прем'єр-міністру Олексію Володимировичу Кулебі.

КУЛЕБА О.В. Дякую за запитання. Дякую, що ви тримаєте на контролі це важливе питання.

Ми також щотижня проводимо наради, на яких здійснюємо контроль над поставленими завданнями. Сьогодні на Криворізькій теплоцентралі задіяно понад 100 ремонтно-відновлювальних бригад для заміни теплових мереж. Першочергові роботи ведуться на ділянках пошкоджень, де необхідно проводити відповідні гідравлічні випробування.

На сьогодні рівень виконання робіт становить близько 60 відсотків. Це менше, ніж у середньому по країні і на підприємстві «Криворіжтепломережа», де цей показник... *(Шум у залі)*. Перепрошую, це дуже важко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу відійти від ложі уряду. У нас не індивідуальні консультації з урядовцями.

Будь ласка, продовжуйте.

КУЛЕБА О.В. На підприємстві «Криворіжтепломережа», де цей показник становить близько 80 відсотків. Тобто ми розуміємо, що Криворізька теплоцентраль потребує прискорення в роботах. Також ми порушили питання щодо збільшення ремонтних бригад і масштабів робіт. Упевнений, до початку опалювального сезону ми вийдемо в Кривому Розі на виконання всіх робіт і пройдемо стало наш опалювальний сезон.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Павленко Юрій Олексійович. Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Пане міністре, з вашої відповіді, я розумію, що, на жаль, ніякого збільшення щомісячного грошового забезпечення військовослужбовцям не передбачено. Проте ми наполягаємо, щоб це відбулося не те, що в наступному, а ще в цьому році. Переконалий, уряд має можливості. Тому просимо чітко і конкретно відповісти, на скільки може зрости ця цифра і в цьому, і в наступному роках. Це перше.

І друге. У цьому році народиться не більше 170 тисяч дітей. Для порівняння, у минулому році народилося 176 тисяч дітей. Тобто ми знаходимося у глибокій демографічній ямі.

Крім допомоги при народженні дитини, невеликої індексації цієї суми, які ще заходи планує уряд для подолання, призупинення демографічної кризи?

МАРЧЕНКО С.М. Юрію Олексійовичу, дякую за запитання. Щодо щомісячного грошового забезпечення, яке ми здійснювали в цьому році, апелюватиму простими цифрами, щоб ви пересвідчилися, що рівень грошового забезпечення (брутто) суттєво зростає: січень – 78,8 мільярда гривень, лютий – 86, березень – 86, квітень – 91, травень – 97 і серпень – 98. Тобто ви можете оцінити в динаміці, що в державному бюджеті передбачено достатньо коштів, щоб створювати умови для достойного грошового забезпечення, і це не якась теоретична історія, а фактичні виплати. Це означає, що ці виплати Міністерство оборони та інші розпорядники сектору безпеки і оборони можуть ефективно використати і прийняти відповідні рішення для мотивації наших військовослужбовців, які сьогодні нас захищають.

З приводу запитання щодо стимулювання народження дітей. Ви знаєте, що є відповідний законопроект. Ми не чекаємо, поки він отримає підтримку в парламенті, розуміємо, що з великою долею ймовірності це відбудеться, тому вже закладено відповідний, досить суттєвий ресурс, і не лише на 2026 рік, який становить 24,5 мільярда гривень. Це допологова підтримка – 1,1 мільярда гривень та 13,3 мільярда гривень на післяпологову підтримку матері дитини до року. Якщо ви, сподіваюся, підтримаєте, одноразова виплата підвищиться до 50 тисяч гривень, передбачені держпрограми: допомога по догляду за дитиною до 1 року – до 7 тисяч гривень, «єЯсла» – 8,9 мільярда гривень, підтримка дітей шкільного віку («Пакунок школяра») – 1,2 мільярда гривень. Про це все я вам розкажу, коли презентуватиму проект бюджету. Це все є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Кальченко Сергій Віталійович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

КАЛЬЧЕНКО С.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Ростиславу Тістику.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тістик Ростислав. Будь ласка.

ТІСТИК Р.Я., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. У мене запитання до Сергія Михайловича стосовно безпеки громадян, а саме з приводу укриттів.

У 2022 році на Міністерство освіти і науки та на Міністерство охорони здоров'я ми виділили з державного бюджету нуль гривень, у 2023 році – відповідно 1,5 мільярда гривень і нуль гривень, у 2024 році – 2,5 мільярда гривень і 1 мільярд гривень, у 2025 році – 6,2 мільярда гривень і 2 мільярди гривень, на 2026 рік закладено близько 5,5 мільярда гривень і 3,5 мільярда гривень.

Скажіть, будь ласка, звідки беруться ці цифри? Коли нарешті вже проведете чіткий аналіз і облікуєте кожну школу, кожен садок, кожну лікарню, кожен необхідний заклад, реабілітаційний центр в Україні тощо, підійдете до цього питання стратегічно, по-державницьки, чітко визначите суму, необхідну для реконструкції, оновлення, і вже запустите роботу безпосередньо з кожним міністерством? Можливо, варто змінити стратегію уряду? Можливо, варто змінити контролюючий орган над виконанням цих програм? Тому що, бачу, Міністерство фінансів не контролює виконання цих...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

МАРЧЕНКО С.М. Дякую за запитання. Вибачте, міністерство не наділене повноваженнями здійснювати контроль над розпорядниками бюджетних коштів, яким чином вони їх виконують. Хочу звернути увагу на частину п'яту статті 22 Бюджетного кодексу України, у якій визначено повноваження головних розпорядників бюджетних коштів, зокрема тих, хто отримує бюджетні призначення, розробляє проекти порядків використання коштів державного бюджету, розробляє та затверджує паспорти бюджетних програм, організовує та здійснює моніторинг виконання бюджетних програм, здійснює управління бюджетними коштами у межах, встановлених йому бюджетних повноважень.

Якщо Міністерство фінансів бачить, що розпорядник бюджетних коштів не виконує повноважень, ми можемо лише створювати умови, ініціювати зменшення бюджетних асигнувань. Якщо ви вважаєте, що ми можемо діяти саме в такий спосіб, зменшуючи кошти на укриття, то, я вважаю, нам потрібно активніше і ефективніше комунікувати з місцевими громадами. Міністерство освіти і науки та Міністерство охорони здоров'я готові до цієї роботи. Думаю, ця робота проводиться, вона має довести свою ефективність і результативність.

Разом з тим хочу зазначити, що обсяг коштів для створення безпечних умов на 2026 рік значний і становить 5 мільярдів гривень лише щодо сфери

освіти, що, ми вважаємо, дасть змогу поступово створити безпечні умови для перебування наших школярів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кулініч Олег Іванович. Будь ласка.

КУЛІНІЧ О.І. Дякую, пане Голово. Прошу передати слово народному депутату Сухову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Народний депутат Сухов. Будь ласка.

СУХОВ О.С., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 107, Луганська область, самовисуванець). Луганщина, депутатська група «Довіра». Шановний міністре оборони! Два місяці тому я поставив уряду запитання щодо діяльності комунальних підприємств із тимчасово окупованих територій Луганщини. Це питання, дійсно, важливе, і для його опрацювання потрібно створити в Міністерстві оборони робочу групу.

Нагадаю, на непрацюючі комунальні підприємства тимчасово окупованих територій Луганщини виділяються сотні мільйонів гривень. Ці гроші розкрадаються чиновниками на місцях, і це підтверджений факт, наприклад, у Рубіжному на закупівлю дронів та іншої техніки.

Тому хочу запитати вас особисто: чи буде створена робоча група, чи будуть ліквідовані непотрібні комунальні підприємства на тимчасово окупованій території Луганщини, чи вони й далі розкрадатимуть гроші, що належать переселенцям Луганщини?

Дякую.

СВИРИДЕНКО Ю.А. Якщо можна, на це запитання відповідь Олексій Володимирович Кулеба.

КУЛЕБА О.В. Дякую за запитання, воно дійсно дуже важливе, і ми разом з народними депутатами зараз його напрацьовуємо. У нас буде концепція змін обласних державних адміністрацій саме на тимчасово окупованих територіях. Ми готові її представити до грудня цього року, думаю, це відбудеться в середині листопада. Також запрошую вас долучитися до обговорення цієї концепції, вона своєчасна і необхідна для реалізації.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Вірастюк Василь Ярославович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ВІРАСТЮК В.Я., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (одномандатний виборчий округ № 87, Івано-Франківська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Кицаку Богдану.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Богдан Кицак. Будь ласка.

КИЦАК Б.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 63, Житомирська область, політична партія «Слуга народу»). Житомирщина, фракція «Слуга народу». Юліє Анатоліївно, у мене два коротких запитання.

Перше. Нещодавно ви анонсували підвищення на 50 відсотків заробітної плати упродовж наступного року працівникам освіти. Прохання переглянути цю позицію, щоб урівняти абсолютно всіх представників освітньої спільноти, включаючи вихователів дошкільних навчальних закладів і працівників, зокрема, коледжів і профтехучилищ, аби не створювати соціальної напруги в освітньому середовищі, тому що всі працівники освіти заслуговують рівного підходу.

І друге. Питання щодо грошового забезпечення військовослужбовців сьогодні наріжно звучить абсолютно від всіх народних депутатів. Ми розуміємо, що можливостей, внутрішніх ресурсів у нас недостатньо, тому запитання. Чи ведеться зараз розмова з нашими міжнародними партнерами щодо прямого фінансування грошового забезпечення наших військовослужбовців, щоб говорити про його збільшення?

МАРЧЕНКО С.М. Дякую. Можна відповідати?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка.

МАРЧЕНКО С.М. Дякую за запитання. З приводу грошового забезпечення і перспективи спрямування коштів наших партнерів на фінансування поточних видатків сектору безпеки і оборони. Так, дійсно, такі перемовини ведуться. Одним із пріоритетних завдань, яке поставив перед Урядом, Міністерством оборони Президент України, є визначення джерела стабільного фінансування видатків сектору безпеки і оборони на середньострокову перспективу. І ми активно працюємо, переконуючи партнерів, щоб вони спрямували свій ресурс не лише на фінансування невійськових видатків, а й на потребу сектору безпеки і оборони. Міністерство оборони активно розраховує таку потребу. У них є розуміння щодо розбивки за категоріями військовослужбовців. Ідеться про час після завершення активної фази конфлікту, скільки потрібно військовослужбовців, які категорії. Зібрані матеріали, є розрахунки і суми. Ми готові, будемо разом з відповідними профільними міністерствами комунікувати щодо цієї потреби і визначати необхідність фінансування з боку партнерів. Є така готовність, є розуміння,

що це може бути частиною пакету гарантій безпеки, оскільки однією із гарантій безпеки України є спроможна українська армія, яка здатна захистити державу.

Тож ми працюємо, є розуміння, і, сподіваюся, найближчим часом ми, можливо, зможемо говорити про конкретні прийняті рішення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Далі Мисягін Юрій Михайлович, фракція політичної партії «Слуга народу». Будь ласка.

МИСЯГІН Ю.М., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (одномандатний виборчий округ № 28, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»).* Пане спікере, прошу передати слово колезі Павлу Фролову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павло Фролов. Будь ласка.

ФРОЛОВ П.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Дякую. Запитання до Прем'єр-міністра від команди, яка системно займається захистом прав переселенців. На жаль, у проекті бюджету на 2026 рік на найважливішу програму щодо допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам (2 тисячі гривень для дорослих і 3 тисячі гривень для дітей та осіб з інвалідністю), яку зараз отримують лише 900 тисяч, а колись, під час повномасштабної війни, отримували 3 мільйони, закладено на 10 мільярдів менше, ніж було передбачено на 2025 рік. Якщо порівняти з 2023 роком, то сума, яку закладає уряд сьогодні, майже вдвічі менша. Це найважливіша для переселенців допомога. І це відбувається на фоні збільшення кількості евакуйованих з Донецької, Дніпропетровської, Харківської областей.

Юліє Анатоліївно, ми будемо подавати поправки щодо збереження цієї допомоги на рівні 2025 року. Дуже прошу підтримати їх. Це те, що тримає українців в Україні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Хто відповідь? Будь ласка.

СВИРИДЕНКО Ю.А. Будь ласка, Денисе Валерійовичу, а я потім доповню.

УЛЮТІН Д.В. Загалом ми хотіли трохи пізніше розказати про проект бюджету, у тому числі й про його соціальну складову. Оскільки ми вже зачепили цю тему, розкажу.

Отже, у проекті бюджету на 2026 рік на соціальний захист громадян, які опинилися у складних життєвих обставинах, передбачено 103 мільярди гривень. Це і підтримка внутрішньо переміщених осіб – 47 мільярдів гривень, і виплата допомоги на проживання. Разом з тим політика – не підтримувати тривалий час людей, просто даючи мізерні суми, а реінтегрувати внутрішньо переміщених осіб, стимулювати їх на вихід в економіку, до праці, давати їм можливість забезпечити себе житлом, на що виділяється достатньо великий ресурс на 2026 рік, продовжувати програми щодо компенсації кредитування на отримання житла, а це і сертифікати на отримання житла, і нова житлова програма для ВПО. Тобто загалом політика стосовно ВПО спрямована не просто на утримання, а й на виведення їх і повернення до нормального, гідного життя.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Шановні колеги, і останнє запитання від народного депутата Брагара Євгена Вадимовича, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

БРАГАР Є.В., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»).* Прошу передати слово Юрію Камельчуку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Камельчук Юрій. Будь ласка.

КАМЕЛЬЧУК Ю.О., *член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 124, Львівська область, політична партія «Слуга народу»).* Добрий день! Дякую за можливість поставити запитання. У мене їх три, але я дуже коротко.

Перше. Як ми як країна збираємося виграти конкурентну боротьбу, якщо у нас виплата на дітей для внутрішньо переміщених осіб становить 3 тисячі гривень, а в сусідній Польщі – мінімум 8 тисяч гривень, і це тільки на дітей?

Друге. Я попросив би Міністерство оборони, Міністерство фінансів, усіх, хто дотичний до цього, звернути якимось чином увагу на наведення порядку з фінансовою дисципліною – щодо грошового забезпечення військових, бо кількість звернень до народних депутатів з приводу цієї проблеми, на жаль, зростає.

І третє, комплексне запитання, я розумію, що воно складне, деяку частину відповіді знаю, але, думаю, суспільство також має право знати. Які шанси в Україні збільшити надходження від прибутків із заморожених російських активів у шість-сім разів, коли реально російські заморожені активи можуть бути переведені в окремий трастовий фонд, і ми зможемо заробляти не 1 відсоток річних, а шість-сім на рік, відповідно це більше допомоги для України?

Дякую.

МАРЧЕНКО С.М. Якщо можна, я розпочну з останнього вашого запитання з приводу заморожених російських активів. Зараз це питання активно дискутується, і ви знаєте, що президент Європейської комісії публічно заявила, що однією із можливих форм підтримки України на середньострокову перспективу є робота з так званими замороженими російськими активами, без вилучення, але з можливістю їх використання для погашення кредитів. Наразі це одне із ключових питань, що дозволить нам профінансувати незакриту потребу, як у 2026 році, так і на середньострокову перспективу, над чим ми активно працюємо. Є розуміння, які механізми можуть бути використані, які рішення мають бути прийняті. Ми активно політично і технічно відпрацьовуємо всі ці питання на всіх рівнях, і найближчим часом відбудуться зустрічі з відповідними департаментами Європейської комісії, які готують такі рішення, з працівниками Міжнародного валютного фонду, щоб вийти на модель, яка дасть змогу нам чітко сказати, яким чином ми можемо це використати.

Варто зазначити, що в нас вже був досвід – за рахунок відсотків із заморожених активів ми фактично фінансували бюджет 2025 року і плануємо частково фінансувати бюджет 2026 року. Тому це для нас зрозуміле питання, яке потребує певних іноді складних політичних рішень з боку наших партнерів, але ми їх активно підштовхуємо, щоб вони ці рішення приймали.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, «година запитань до Уряду» завершилася. Давайте подякуємо членам уряду за участь у пленарному засіданні (*Оплески*).

Прошу залишитися тих членів уряду, які будуть задіяні відповідно до рішення Верховної Ради України у представленні проекту Державного бюджету України на 2026 рік. Усім іншим дякую. До побачення.

Шановні колеги, переходимо до представлення Кабінетом Міністрів України проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік» ([№ 14000](#)).

Згідно з частиною третьою статті 154 Регламенту Верховної Ради України питання розглядається за процедурою повного обговорення.

Нагадую, відповідно до частини першої статті 154 Регламенту 17 вересня 2025 року Верховною Радою України було прийнято процедурне рішення про заслуховування головних розпорядників коштів державного бюджету щодо мети завдань та результативних показників відповідних бюджетних програм, передбачених у проекті Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік», а саме: представників Міністерства економіки, довілля та сільського господарства України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства

соціальної політики, сім'ї та єдності України, Міністерства розвитку громад та територій України.

Тому відповідно до положень Регламенту та з урахуванням прийнятого процедурного рішення, а також пропозицій Комітету з питань бюджету, на засіданні Погоджувальної ради депутатських фракцій та груп узгоджена така процедура розгляду цього питання: представлення проекту Державного бюджету України міністром фінансів України – до 10 хвилин; відповіді міністра фінансів на запитання народних депутатів – до 15 хвилин (1 хвилина – на запитання, 2 хвилини – на відповідь); виступ міністра економіки, довкілля та сільського господарства України – до 5 хвилин; виступ міністра освіти і науки України – до 5 хвилин; виступ міністра соціальної політики, сім'ї та єдності України – до 5 хвилин; виступ першої заступниці міністра розвитку громад та територій України – до 5 хвилин; доповідь голови Комітету з питань бюджету – до 5 хвилин; відповіді на запитання народних депутатів – до 4 хвилин (1 хвилина – на запитання, 1 хвилина – на відповідь); виступи представників депутатських фракцій і груп – до 24 хвилин (по 3 хвилини на виступ); виступи народних депутатів – до 6 хвилин (3 хвилини на виступ); оголошення про припинення обговорення та повідомлення про кількість промовців, які виступили, які записалися на виступ; заключне слово міністра фінансів та голови Комітету з питань бюджету – до 6 хвилин (по 3 хвилини на виступ). Усього – до 90 хвилин.

Шановні народні депутати, для представлення проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік» на трибуну запрошується міністр фінансів України Сергій Михайлович Марченко.

Будь ласка, Сергію Михайловичу.

МАРЧЕНКО С.М. Шановний Руслане Олексійовичу! Шановні народні депутати! Пропоную вашій увазі проект Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік». Проект головного фінансового документа підготовлено в системі стратегічно-бюджетного планування на основі Бюджетної декларації на 2026-2028 роки. Він сформований з урахуванням сценарію, що передбачає продовження війни протягом 2026 року, тому ключовим пріоритетом, як і в минулі роки, залишається фінансування сектору безпеки і оборони країни.

Щодо макроекономічних показників, які закладено в основу проекту Державного бюджету. Передбачається: зростання валового внутрішнього продукту на 2,4 відсотка; індекс споживчих цін з грудня до грудня – 9,9 відсотка; середньомісячна заробітна плата – 30 тисяч гривень; мінімальна заробітна плата зросте з 8 тисяч гривень до 8 тисяч 647 гривень; експорт товарів – на 5,9 відсотка; імпорт товарів – на 7,6 відсотка.

Щодо доходів державного бюджету. За нашими прогнозованими розрахунками, вони становитимуть 2 трильйони 826,5 мільярда гривень, і зростуть порівняно з 2025 роком на 446,8 мільярда гривень або на 18,8 відсотка. Серед складових доходів найбільший приріст очікується за

рахунок податку з доходів фізичних осіб та військового збору; ПДВ з ввезених на митну територію України товарів – майже 90 мільярдів гривень; ПДВ з вироблених товарів – 75 мільярдів гривень. Ви можете все це побачити на слайді, в роздаткових матеріалах, які ми вам надали.

Щодо видатків державного бюджету. Вони передбачаються в рекордному обсязі – 4,8 трильйона гривень, і зростуть на 415 мільярдів гривень порівняно з бюджетом 2025 року. Також варто зазначити, що на сьогодні фінансування бюджету є ключовим напрямом. Дефіцит бюджету передбачається на рівні 1,9 трильйона гривень. Передбачається також знаходження зовнішніх і внутрішніх запозичень, які дозволять нам профінансувати зазначений дефіцит.

Потреба в міжнародній підтримці порівняно з 2025 роком зросте і становитиме 2 трильйони 79 мільярдів гривень. Зокрема плануємо залучити кошти країн «Великої сімки», можливе фінансування від Європейського Союзу, Міжнародного валютного фонду, Світового банку, Великобританії та інших наших партнерів.

Пріоритети. Як я вже зазначив, ключовий пріоритет – сектор безпеки і оборони. На його потребу в наступному році буде спрямовано 2,8 трильйона гривень видатків, зокрема: на оплату праці з нарахуваннями – 1,266 мільярда гривень; на озброєння та військову техніку – 722 мільярди гривень; на створення резервних коштів (на випадок непередбачених ситуацій, які можуть виникнути протягом 2026 року) – 200 мільярдів гривень. У цілому видатки на сектор безпеки і оборони зростуть на 168,6 мільярда гривень.

Надзвичайно важливим пріоритетом, що також є визначальною політикою проекту бюджету на наступний рік, є сектор освіти. Наступного року передбачається поступове зростання зарплат педагогічних працівників на 50 відсотків: з 1 січня – на 30 відсотків і з 1 вересня – ще на 20 відсотків. З цією метою у проекті бюджету передбачено додатково 44 мільярди гривень. Також передбачається розширення реформи харчування в школах. З 1 вересня по всій території України здійснюватиметься безкоштовне харчування учнів початкових класів, а з 1 січня – учнів 1-4 та 5-11 класів на прифронтових територіях. З цією метою передбачено додатковий ресурс – 14 мільярдів гривень. Передбачається підвищення у два рази розміру академічних стипендій, а також кошти на підручники, на розв'язання проблем з укриттями, автобусами, харчоблоками – 15 мільярдів гривень. Середньомісячна оплата праці педагогічних працівників має зрости з 16 до 25 мільярдів гривень.

Також пріоритетом є сфера охорони здоров'я, яка знайде належну підтримку у проекті Державного бюджету України на 2026 рік. Передбачено нову програму «Чекап» для скринінгу здоров'я населення віком 40 плюс років. На цю програму передбачено 10 мільярдів гривень. Визначено ключові категорії персоналу лікарень, які мають отримати додаткову підтримку. Це лікарі первинної та екстреної медичної допомоги, заробітна плата яких також зросте. На централізовану закупівлю ліків передбачено додатково 4 мільярди гривень,

на публічні інвестиційні проекти у сфері охорони здоров'я передбачено 18,6 мільярда гривень, що на 7,8 мільярда гривень більше порівняно з 2025 роком.

Наступним пріоритетом для уряду є соціальна сфера. Передбачено спрямування додаткових видатків з державного бюджету у розмірі 45,3 мільярда гривень, зокрема, на соціальні виплати – плюс 3,3 мільярда гривень, а також на базову соціальну допомогу – 4,9 мільярда гривень.

Новацією цього проекту бюджету, сподіваємося, народні депутати підтримають його, стала підтримка демографічного напрямку, який передбачає додатково 24,5 мільярда гривень. Видатки соціальних фондів суттєво зростуть порівняно з 2025 роком на 128,8 мільярда гривень. Цих коштів достатньо, щоб забезпечити індексації, виплати як пенсійного забезпечення, так й інших політик відповідних фондів.

Як я вже зазначив, пріоритетом є і демографія. На ці цілі передбачено 24,5 мільярда гривень. Зокрема, на одноразову допомогу при народженні дитини передбачено 50 тисяч гривень (6,8 мільярда гривень), на щомісячну допомогу по догляду за дитиною до одного року – 7 тисяч гривень замість нинішніх 860 гривень, на програму «ЄЯсла» для підтримки матері та дитини від одного до трьох років спрямовано 8,9 мільярда гривень.

Окреме питання – заходи щодо підтримки внутрішньо переміщених осіб. Як я вже зазначав у попередній доповіді, підтримка найбільш незахищеної категорії громадян з числа ВПО – це пріоритет і ключовий напрям роботи уряду. На ці цілі передбачено 72 мільярди гривень. Це і допомога на проживання, і нова програма щодо компенсації житла для громадян з тимчасово окупованих територій (14 мільярдів гривень), і програми «ЄОселя» та «ЄВідновлення» спрямовані на покриття першого внеску та відсотків за перший рік, інші програми, інформацію щодо яких ви також можете побачити на слайді.

Ветеранська політика також є пріоритетом. Приріст порівняно з 2025 роком становить 6,3 мільярда гривень. Загалом витрати на ветеранську політику становлять 19 мільярдів гривень, зокрема, на компенсацію за житло ветеранам з інвалідністю I та II групи, на фахівців із супроводу ветеранів. На будівництво та утримання Національного військового меморіального кладовища передбачений обсяг ресурсів, достатній для виконання цього завдання.

Наступний пріоритет – агропромисловий комплекс. Приріст видатків на підтримку аграріїв становить 3,5 мільярда гривень. Усього на цю сферу буде спрямовано 13 мільярдів гривень.

Наступний напрям – публічні інвестиційні проекти. Ви знаєте, що це новація бюджету 2025 року, і ця програма активно продовжить свій напрям. На підтримку публічних інвестицій у наступному році передбачено зростання видатків саме із загального фонду – з 33,5 мільярда гривень цього року до 45,9 мільярда наступного року (зростання майже на 37 відсотків).

Які сфери мають отримати найбільшу підтримку? Це транспорт – 37,1 мільярда гривень, охорона здоров'я – 18,6 мільярда гривень, освіта і наука – 15 мільярдів гривень. На слайдах ви також можете побачити залучення кредитів та грантів міжнародних фінансових організацій за напрямками, а також усе розписано в матеріалах до проекту бюджету.

Щодо житлової політики. На реалізацію житлової політики за різними програмами передбачено 45 мільярдів гривень. Це забезпечення житлом громадян за програмою «єОселя» – 15,8 мільярда гривень, житло для ВПО з тимчасово окупованих територій – 14 мільярдів гривень та інші програми.

Регіональна політика також є пріоритетом. За нашими розрахунками видатки місцевих бюджетів зростуть на 162 мільярди гривень. При цьому ми передбачаємо трансферти, які покривають усі потреби місцевих бюджетів у повному обсязі.

Дякую за вашу увагу. Готовий відповісти на ваші запитання.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні народні депутати, прошу записатися на запитання до міністра фінансів України. Нагадую, 1 хвилина – на одне усне запитання і 2 хвилини – для відповіді на нього.

Разумков Дмитро Олександрович. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Пане міністре, дивіться, ми третій раз граємо в одну гру: я ставлю вам запитання, ви кажете у 2024 році, у 2025 році, зараз говорите про 2026 рік, що гроші в бюджеті враховані на всі потреби. Потім виходить, що у 2024 році ми маємо дірку у розмірі 600 мільярдів гривень, у 2025 році ми маємо дірку лише для військових потреб у розмірі 712 мільярдів гривень. Я навіть не запитую, чи все правильно ви порахували, тому що розумію, що грошей у 2026 році знову не вистачатиме ані на армію, ані на пенсіонерів, яким ви в наступному році підвищуєте пенсію лише на 234 гривні, ані на студентів і таке інше. Гроші є на телемарафон «Єдині новини», на Офіс Президента, на зарплати міністерствам, а для людей їх немає.

У мене єдине запитання. Якою буде дірка в бюджеті у наступному 2026 році? Виходячи з такої тенденції, це буде мінімум 800 мільярдів гривень.

Дякую.

МАРЧЕНКО С.М. Дякую, Дмитре Олександровичу, за ваші оцінки. Ви знаєте, прогнозувати бюджет в умовах повномасштабного вторгнення, враховуючи ті ризики і виклики, які ми разом долаємо, складно. Тому ми надзвичайно вдячні депутатському корпусу за оперативне прийняття необхідних уточнень до проекту бюджету, знаходження разом з нами можливо для додаткового спрямування ресурсу на сектор безпеки і оборони.

Відповідаючи на ваше запитання, чи все ми прорахували, хочу сказати, що і у 2024 році, і у 2025 році все було прораховано відповідно до тих потреб, які планувалися під час підготовки проекту бюджету. На підтвердження цього ми можемо навести всі цифри, які є в помісячному розподілі, і порівняти фактичні та планові видатків, які були здійснені. У нас є вся ця інформація. Тобто наші прогностичні оцінки максимально збігаються з тим, що ми отримуємо. Але надзвичайно важливо зрозуміти, що війну, яка триває сьогодні, не можна порівняти з війною, яка була у 2023-2024 роках, відповідно вимоги і потреби зовсім інші, у тому числі й щодо закупівлі новітнього озброєння, військової техніки, і потреби сектору безпеки і оборони за цей період також суттєво зросли.

Якщо ви мене запитаете, чи закриваємо ми всі потреби, то я можу сказати, що, звичайно, ні. Потреби сектору безпеки і оборони надзвичайно величезні, і ми можемо їх закривати лише відповідно до тих можливостей, які самі собі створили, тобто які у нас є державні...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайлюк Галина Олегівна, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

МИХАЙЛЮК Г.О. Прошу передати слово народному депутату Олексію Леонову.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Леонов. Будь ласка.

Ну, немає, то немає. Друзі, колгосп – справа добровільна.
Сухов, група «Довіра».

СУХОВ О.С. Прошу передати слово Білозір.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Білозір. Будь ласка.

БІЛОЗІР Л.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, самовисуванець). Пане міністре, у мене запитання стосовно освіти, зокрема укриттів. Нещодавно міністр освіти і науки казав, що за роки повномасштабного вторгнення було побудовано і відновлено 11 тисяч підземних укриттів. Насправді, держава виділяла шалені кошти, але лише один відсоток укриттів побудовано за державні кошти, решта – це кошти громад, батьків, місцевих бюджетів.

Сьогодні сотні мільйонів, мільярди гривень спрямовують на будівництво підземних шкіл-укриттів. На лінії зіткнення, звідки діти вже евакуйовані, я нарахувала таких вісім. Якщо так неефективно використовуються кошти на

будівництво підземних шкіл, чи не краще їх спрямувати на зупинення окупанта по лінії зіткнення, а не закопувати в землю, тим паче там діти вже не ходять до школи.

Дуже прошу звернути на це увагу.

МАРЧЕНКО С.М. Шановний народний депутате, дякую за запитання. Дійсно, уряд з державного бюджету виділяв і виділятиме в наступному році досить суттєвий ресурс саме на облаштування укриттів у школах. Маємо досвід і розуміння, яким чином цю роботу робити максимально ефективно. Є конкретні приклади, де в регіонах органи місцевого самоврядування досить ефективно і активно розбудовують відповідну мережу, створюють безпечні умови. Я вважаю, що такі приклади мають наслідувати представники інших органів місцевого самоврядування, на відповідальності яких лежить побудова укриттів. Державний бюджет і Міністерство освіти і науки є, по суті інструментом реалізації такої політики. Ми надаємо ресурс, який спрямовується на території, де він ефективно використовується.

Тому, звичайно, потрібно разом визначатися і застосовувати всі ефективні функції, у тому числі й парламентського контролю, яким чином і чому, досить обмежений але суттєвий ресурс, можливо, не досить ефективно і активно використовується.

Хочу нагадати, що в цьому році на програму укриттів передбачено 6,2 мільярда гривень, які вже розподілено. На жаль, поки що касове виконання незначне – 1,4 мільярда гривень. Тому є сподівання, що до кінця року цей напрям буде пришвидшено і ця політика буде реалізована повною мірою. Знову-таки, це спільна відповідальність і політика як уряду, так і органів місцевого самоврядування, які є відповідальними за утримання і модернізацію шкіл.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Народний депутат Павловський Петро Іванович. Будь ласка.

ПАВЛОВСЬКИЙ П.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, Сергію Михайловичу. Втрати державного бюджету від продажу контрафактних тютюнових виробів перевищують 20 мільярдів гривень. Харків є містом, у якому контрафактна тютюнова, алкогольна продукції продаються в кожному мікрорайоні. На сьогодні вартість контрафактних цигарок становить 60 гривень за пачку, тоді як легальні тютюнові вироби коштують від 95 гривень. Державна податкова служба, як вбачається, бездіє в цьому питанні.

Враховуючи, що податкова служба підпорядкована безпосередньо вам, чи можете ви вжити відповідних заходів для припинення продажу контрафактної тютюнової та алкогольної продукції у місті Харкові? Скільки вам на це потрібно часу?

Дякую.

МАРЧЕНКО С.М. Дякую за запитання. Дійсно, ми знаємо про цю проблему, вона не нова, є розуміння щодо тіньового обігу підакцизних товарів. Є відповідні органи, які відповідають за таку роботу. Хочу сказати, що це часткова відповідальність Державної податкової служби України, яка має досить обмежені повноваження в частині контролю саме за такими видами, так би мовити, злочинів. А основну відповідальність несе Бюро економічної безпеки, створене як контролюючий орган за незаконним обігом підакцизних груп товарів. Сподіваюся, найближчим часом ця робота отримає належну підтримку, з боку Міністерства фінансів України ми готові максимально створювати такі умови.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Зінкевич Яна Вадимівна, фракція політичної партії «Європейська солідарність». Будь ласка.

ЗІНКЕВИЧ Я.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Ніні Южаніній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніна Петрівна Южаніна. Будь ласка.

ЮЖАНІНА Н.П., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Сергію Михайловичу, уперше Міністерство фінансів заклало 200 мільярдів гривень на таку окрему бюджетну програму, як резерв коштів для сектору безпеки і оборони, із яких 60 мільярдів гривень планується отримати у разі перевиконання митних платежів. Мене вражає такий підхід, тому що якщо подивитися, що відбувається, то у 2024 році планові надходження митних платежів виконані на 94 відсотки, а за сім місяців 2025 року – на 51 відсоток, що, очевидно, до кінця року не буде виконано. Тому, якщо ви на 2026 рік запланували на 100 мільярдів гривень більше планових надходжень, ніж у 2025 році, абсолютно очевидно, що вони не будуть виконані.

Скажіть, будь ласка, навіщо ви все-таки запланували окрему програму і не розписали за розпорядником, якщо очікували кошти? Як можна очікувати 60 мільярдів додаткових надходжень...

МАРЧЕНКО С.М. Дякую, Ніно Петрівно, за запитання. Дійсно, є проблеми щодо адміністрування митних платежів Державною митною службою України в частині наповнення, виконання планових показників, які носять, на нашу думку, логічне пояснення через більш стабільний курс гривні порівняно з тим, який закладено в проекті бюджету. Нагадаю, зараз у нас курс гривні до долара становить 41,6-42 гривні, а в проекті бюджету закладено 45 гривень. У зв'язку з цим платежі, які здійснюються на митниці, менші, ніж ті, які ми запланували.

Відповідаючи на ваше запитання, чому ми передбачили додатково 60 мільярдів. Є кошти, які будуть спрямовані у випадку перевиконання річних показників на сектор безпеки і оборони. Хочу сказати, що це питання щодо створення довіри до потенційного майбутнього керівництва митниці. Сподіваємося, воно зможе довести, що ті 60 мільярдів гривень, за які публічно нам дорікають, що вони у тіні, а вони, дійсно, у тіні, і відповідна робота буде проведена, ті видатки будуть спрямовані саме на сектор безпеки і оборони, тому що у нас немає інших пріоритетів. Побачити ефективність роботи відповідних керівників і адміністраторів майбутнього – це, скажімо, авансове бажання Міністерства фінансів.

Звичайно, ми з розумінням ставимося до того, що цього може і не бути. Вважаємо, що індикативи плануємо досить якісно, вони базуються на макроекономічних показниках, на показниках прогнозного імпорту. У випадку їх невиконання, шукатимемо інші джерела для забезпечення цих видатків.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Фріз Ірина Василівна. Будь ласка.

ФРІЗ І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Прошу передати слово Олексію Гончаренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Гончаренко.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. У мене два запитання.

Перше. Нарешті уряд побачив і зрозумів проблему стосовно допомоги на дитину – це суперважливо для майбутнього України. Дуже важливо під час прийняття цього законопроекту, під час закладення бюджету на наступний рік, врахувати, що не може бути дискримінації дітей. Умовно кажучи, не може бути

так, що, якщо дитина народилася 31 грудня, мама отримуватиме 860 гривень на місяць, а якщо дитина народилася 1 січня 2026 року, то вже 7 тисяч гривень. Тобто має бути збільшення виплат на всіх дітей відповідного віку. Дуже важливо це забезпечити.

Друге. Ви сказали про збільшення на 50 відсотків зарплати вчителів, хоча насправді там не такі цифри. Але все одно збільшення, дійсно, є, і це добре. А як стосовно інших освітян – вихователів, бібліотекарів, психологів і, я вже порушував сьогодні це питання, медпрацівників, які там працюють? Дуже важливо, щоб і в освітян, і в тих, хто працює у цій сфері, заробітні плати наступного року були збільшені.

Дякую.

МАРЧЕНКО С.М. Олексію Олексійовичу, дякую за запитання. Ви знаєте, у нас з вами була предметна дискусія щодо цього питання. У вас є позиція, яка, ви вважаєте, певним чином має аргументи в частині справедливості, у нас є аргументи в частині справедливості щодо того, що закон набирає чинності після його прийняття. Ми можемо продовжити цю дискусію в рамках відпрацювання відповідного законопроекту і знайти оптимальне рішення, яке, думаю, буде відображено, у тому числі й у проекті Державного бюджету України. Але, ми вважаємо, коштів, закладених у проекті бюджету, достатньо для реалізації підтримки політики стимулювання народження дітей і підтримки матерів.

Щодо вашого запитання стосовно освіти. Так, дійсно, у сфері освіти є й інші категорії працівників, які на сьогодні отримують, можливо, недостатню підтримку. Проте хочу нагадати, що ми як держава фінансуємо лише освітній процес за рахунок освітньої субвенції, тому щодо відповідальності і розмежування повноважень передбачено, що держава фінансує педагогічних працівників за рахунок освітньої субвенції, усі інші працівники шкіл є на утриманні відповідних органів місцевого самоврядування. Ми можемо активно з ними попрацювати для створення умов, щоб вони мали певні стимули, і також підтримати. Ми вважаємо, що держава свій вклад зробила: 50 відсотків – суттєва виплата, а вони зроблять свій відповідний вклад, вони це можуть. Для них це буде стимулом для підтримки відповідних категорій працівників.

Дякую за ваше запитання, ми готові активно долучитися до відповідної комунікації, бо вважаємо, що на рахунках місцевих бюджетів є достатньо коштів для реалізації цього завдання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили запитання до доповідача.

Дякую, Сергію Михайловичу, прошу зайняти своє місце.

Шановні народні депутати, до слова для виступу запрошується Міністр економіки, довкілля та сільського господарства України Олексій Дмитрович Соболев. Доповідь – до 5 хвилин.

СОБОЛЕВ О.Д., міністр економіки, довкілля та сільського господарства України. Добрий день, шановні народні депутати! Добрий день, шановний пане Голово! Проект Державного бюджету на 2026 рік вже є четвертим з початку повномасштабної війни, і ми чудово розуміємо, що цей бюджет – це бюджет оборони нашої держави. У межах доведених Міністерству економіки, довкілля та сільського господарства України фінансових можливостей, ми пропонуємо фінансування напрямів, важливих для розвитку українських виробників, залучення інвестицій, захисту довкілля та підтримки аграріїв. У нас з Міністерством фінансів є розуміння щодо запланованого фінансування на наступний рік. Ці показники відображені як у Додатку 3 щодо розподілу видатків Державного бюджету на 2026 рік, так і в текстових статтях. Тому дуже важливо читати проект бюджету повністю.

Ми продовжуємо роботу з нашими міжнародними партнерами щодо забезпечення макроекономічної стабільності, належної підтримки української економіки, залучення міжнародних інвесторів та розвитку екологічних ініціатив.

У 2026 році буде збережено фінансування програм, об'єднаних політикою «Зроблено в Україні», спрямованих на розвиток експорту українського виробництва та створення умов для залучення інвестицій. Програми фінансуються як коштом з державного бюджету, так і з позабюджетних джерел. У проекті Державного бюджету України на 2026 рік на програми розвитку українських виробників «Зроблено в Україні» передбачено близько 40 мільярдів гривень. Це і програма «Доступні кредити 5-7-9%» – 18 мільярдів гривень, і іпотечна програма «єОселя» – 15 мільярдів гривень, і гранти на розвиток переробної промисловості, і розвиток індустріальних парків, і підтримка проектів зі значними інвестиціями, і компенсація за придбання української техніки та обладнання, а також гранти для мікро- та малого бізнесу, які нам дуже важливі за програмою «Власна справа».

Уперше за останні роки передбачені кошти для підтримки експорту, зокрема, на організацію національних стендів України на міжнародних виставках, що було одним з великих запитів малого та середнього бізнесу.

У проекті Державного бюджету України на 2026 рік нами заплановано окреме фінансування у розмірі 1,9 мільярда гривень для реалізації Угоди між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про створення Американсько-українського інвестиційного фонду відбудови. Нагадаю, цю угоду Верховна Рада України ратифікувала 8 травня 2025 року понад 300 голосами.

Сільське господарство відіграє ключову роль для української економіки. На програми у сфері сільського господарства у 2026 році заплановано спрямувати понад 13 мільярдів гривень. Із цих видатків на розмінування

сільськогосподарських земель буде використано приблизно 1 мільярд гривень, на підтримку сільгоспвиробників – 12 мільярдів гривень, які будуть спрямовані на підтримку розвитку зрошення (дуже великий запит від бізнесу), на компенсацію фермерам, які постраждали від посухи, що так само дуже важливо і для прифронтових територій (бюджетні дотації на підтримку прифронтових регіонів – окремо), на будівництво сховищ для овочів та фруктів, на компенсацію будівництва молочних тваринних ферм, на розвиток агрострахування, а також на підтримку малих фермерів.

У 2026 році на реалізацію політики захисту довкілля та збереження природних ресурсів буде спрямовано 6,3 мільярда гривень, у тому числі 1,2 мільярда гривень – на збереження природи заповідного фонду та природоохоронні заходи, 2,5 мільярда гривень – на розвиток водного господарства, лісове відновлення та екоконтроль. Водночас уперше за багато років ми інвестуємо в геологорозвідку та розвиток мінерально-сировинної бази, що в подальшому допоможе ефективно використовувати ресурси держави, створюючи базу для сучасної промислової та аграрної політики.

У цілому бюджет об'єднаного Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства відображає всі стратегічні пріоритети нового уряду, які містяться в нещодавно ухваленому плані пріоритетних дій. Фокус наших видатків буде зосереджено на: створенні умов для розвитку підприємництва, особливо для малих та середніх підприємств (МСП), сучасній промисловій політиці, ефективному та економному використанні ресурсів, а також турботі про довкілля, створенні умов для зростання інвестицій та масштабуванні інвестпроектів завдяки залученню фінансових інституцій та розвитку механізмів публічно-приватного партнерства, активному експорту та інтеграції в глобальні ринки, а також на інвестиції в людей і продуктивності праці, що ми фінансуємо за рахунок коштів Державної служби зайнятості, яка не входить до периметру державного бюджету.

Насамкінець хочу відзначити, що саме завдяки державним інвестиціям і підтримці внутрішнього попиту відбувається зростання економіки України, яка щодня страждає через постійні руйнування, що наносить нам держава-агресор. Саме тому державні видатки на підтримку і розвиток економіки – це наш другий фронт, який ми з вами маємо тримати.

Дуже дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні народні депутати, до слова запрошується міністр освіти і науки України Оксен Васильович Лісовий.

Будь ласка, Оксене Васильовичу.

ЛІСОВИЙ О.В. Шановний пане Голово! Шановні віце-спікери! Шановні колеги! Шановні народні депутати! Сьогодні я представляю проект Державного бюджету України на 2026 рік у частині щодо видатків на сферу освіти і науки.

Його філософія проста і зрозуміла – інвестиції в учителя, учня, безпеку і якість навчання, а також в науку як двигун інновацій.

Загальний обсяг видатків на освіту та науку становить 257,4 мільярда гривень, із яких 72,9 мільярда гривень – із державного бюджету, а 184,5 мільярда гривень – субвенції. Загальний обсяг видатків загального фонду бюджету становить 239 мільярдів гривень, що є зростанням порівняно з 2025 роком. Забезпечена можливість не лише утримати систему, а й зробити кроки вперед щодо якості освіти.

Перший фокус уваги – працівники освіти. Ми закладаємо 53,8 мільярда гривень на підвищення престижності праці педагогів, що дозволить поетапно збільшити їм зарплату – з 1 січня 2026 року на 30 відсотків, а з 1 вересня 2026 року ще на 20 відсотків. Ми продовжуємо виплачувати академічні стипендії і з 1 вересня на це передбачається 1,26 мільярда гривень. Окремо закладаємо 450 мільйонів гривень на субвенції для підтримки дітей з особливими освітніми потребами.

Другий фокус уваги – доступ і безпека. У публічних інвестиційних проектах закладаємо 13 мільярдів гривень: 5 мільярдів гривень – на облаштування безпечних умов у школах, 0,5 мільярда гривень – на протипожежний захист, 1 мільярд гривень – на модернізацію їдалень та харчоблоків, 2 мільярди гривень – на закупівлю шкільних автобусів, 3 мільярди гривень – на обладнання для програми «Нова українська школа», із яких 1 мільярд гривень – для академічних ліцеїв, які повинні запрацювати з 2027 року. Для закладів професійної та фахової передвищої освіти також маємо збільшення – 1 мільярд гривень на модернізацію майстерень та лабораторій у професійних коледжах. Для відновлення спроможності закладів вищої освіти виділено 0,5 мільярда гривень, які здебільшого спрямують на відбудову після руйнувань у прифронтових громадах та регіонах.

Третій фокус уваги – якість навчання та чесні правила гри. На видання та доставку 12 мільйонів підручників виділено 2,3 мільярда гривень. Ми закриваємо потребу для 4-х та 9-х класів у 2026 році, забезпечуємо підручниками дітей з особливими освітніми потребами, у тому числі підручниками шрифтом Брайля, а також підручниками для національних меншин. Передбачено модернізацію системи АІКОМ, ще 3 мільйони гривень на реінжиніринг системи управління освітою для забезпечення прозорого обліку ресурсів та результатів. Заплановано фінансування технічної підтримки роботи інклюзивно-ресурсних центрів обсягом 1 мільйон гривень та Державної підсумкової атестації у формі ЗНО для випускників початкової та базової школи обсягом 29,9 мільйона гривень, що забезпечить єдині стандарти оцінювання в освітній сфері.

Четвертий фокус уваги – підтримка учня і студента. Ми розширюємо механізми заохочення молоді. На цю мету виділяємо 61 мільйон гривень. Це відзначення переможців і призерів олімпіади, дітей, які отримали найкращі результати НМТ. Для дітей, які перебувають в лікувальних закладах, ми

відкриємо ще три освітні центри «Школа супергероїв», на що передбачено 8,6 мільйона гривень, для підготовки кадрів у фаховій передвищій та вищій освіті – 26,9 мільярда гривень, включно з грантами для студентів. Це про рівні можливості і чесний старт для кожної дитини.

П'ятий фокус уваги – наука. Наука як основа обороноздатності і відновлення. У проекті бюджету закладено 7,3 мільярда гривень на фінансування науки та інновацій проти 2,6 мільярда гривень, які були у 2025 році. Основний акцент робиться на формульному фінансуванні університетів та наукових установ. Понад 3 мільярди гривень додатково кращим командам за результатами атестації. Створюємо дослідницькі центри оборонного спрямування. На цю мету, на обладнання спрямовується 1 мільярд гривень, що дасть нам щонайменше 30 спеціальних проектів. Посилюємо грантову підтримку через Національний фонд досліджень України – понад 900 мільйонів гривень, запускаємо державно-приватні партнерства з RND. На підтримку науки та молодих учених у прифронтових регіонах спрямовується 0,5 мільярда гривень, а на антарктичну програму, на діяльність арктичної станції «Академік Вернадський» та науково-дослідне судно «Ноосфера» – понад 588 мільйонів гривень.

Шановні колеги, кожна гривня з цього бюджету має бути виміряна результатами. Ми прив'язуємо фінансування до показників – безпека, відвідуваність, результати навчання, зменшення кадрового дефіциту, прозорі закупівлі, наукові результати, комерціалізація розробок. Для публічної звітності використовуємо цифрові інструменти: від АІКОМ, *Prozorro Market* до відкритих даних щодо інвестиційних проектів.

Прошу Верховну Раду підтримати запропонований проект бюджету щодо освіти...

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Оксене Васильовичу, за вичерпну доповідь.

Шановні народні депутати, до слова для виступу запрошується міністр соціальної політики, сім'ї та єдності України Денис Валерійович Улютін. Будь ласка, 5 хвилин.

УЛЮТІН Д.В. Дякую. Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! Сьогодні я маю честь представити вам проект Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік» у частині щодо саме видатків Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України. Хочу сказати, що це не лише про цифри, це сигнал, що соціальний захист наших громадян залишається найбільшим пріоритетом держави поза оборонними видатками. Навіть в умовах війни ми фокусуємося на створенні можливостей для забезпечення гідного життя кожного українця і збереження єдності в суспільстві.

Отже, у 2026 році на соціальну сферу передбачено 467 мільярдів гривень, що майже на 11 відсотків більше порівняно з поточним роком. Це свідчить про послідовну політику держави: у центрі уваги людина, її потреби, її добробут. Відповідно до програми уряду ми зосереджуємося на кількох ключових напрямках. Насамперед пенсійне забезпечення. На фінансування пенсій у проекті Державного бюджету передбачено майже 251 мільярд гривень, включаючи індексації, доплати, надбавки. Разом з цим ми фіналізуємо бачення комплексної пенсійної реформи, що має забезпечити справедливість та фінансову стійкість пенсійної системи.

На соціальний захист громадян, які опинилися в складних життєвих обставинах, передбачено 103 мільярди гривень. Це і підтримка внутрішньо переміщених осіб – 47 мільярдів гривень, і виплата допомоги на проживання, виплати за іпотечним кредитом у вигляді 70 відсотків першого внеску за кредитом та щомісячні платежі упродовж першого року, і надання додаткової підтримки на оплату послуг з постачання і розподілу електроенергії, і будівництво нового житла, реконструкція існуючих житлових будинків та гуртожитків. Спрямовується 1 мільярд гривень на переобладнання нежитлових приміщень для формування фондів тимчасового проживання, на підтримку малозабезпечених родин шляхом виплати базової соціальної допомоги – майже 22 мільярди гривень, на державну допомогу особам з інвалідністю з дитинства, дітям з інвалідністю, особам, які не мають права на пенсії, іншим особам – близько 31 мільярда гривень, на виплату доплат, компенсацій та інших допомог громадянам, постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи, – понад 2 мільярди гривень, а також на соціальні стипендії. Крім цього, на житлові субсидії і пільги для всіх категорій громадян передбачається понад 42 мільярди гривень.

Також у фокусі соціальний захист дітей та сімей. На їх підтримку у 2026 році передбачено 53 мільярди гривень, що вдвічі більше, ніж у поточному році. Це дасть можливість, у тому числі профінансувати законопроект, який зараз є в Раді і, сподіваємося, у цьому році буде проголосований, про впровадження нових заходів підтримки сімей з дітьми для стимулювання народжуваності, яким пропонується збільшення до 50 тисяч гривень разової виплати, а також щомісячної виплати по догляду за дитиною упродовж першого року. Також ми передбачили кошти на оздоровлення і відпочинок дітей, продовжили фінансування роботи з розвитку сімейних форм виховання.

Окремо хочу звернути увагу, що підтримка осіб з інвалідністю також у фокусі. У проекті бюджету на наступний рік передбачено майже 9 мільярдів гривень, що на 30 відсотків більше, ніж у поточному бюджеті. Це і забезпечення допоміжними засобами реабілітації, і протезування та ортезування, і відшкодування вартості реабілітаційних послуг, і плата соціальної складової послуги раннього втручання.

Окрім того, ми передбачили кошти на розвиток системи соціальних послуг, зокрема на закупівлю соціальних послуг, у розмірі 2,1 мільярда гривень,

що на 30 відсотків більше ніж у поточному році. Це і надання соціальних послуг під час тимчасового розміщення деяким категоріям осіб із числа ВПО, які перебувають у складних життєвих обставинах, це і комплексна соціальна послуга з формування життєстійкості, це і соціальні послуги стаціонарного догляду підтриманого проживання для ВПО похилого віку, осіб з інвалідністю за принципом «гроші ходять за людиною».

Таким чином, хочу сказати, що проект Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік» у частині соціальних видатків поєднує забезпечення захисту найуразливіших верств населення та паралельне проведення трансформації ключових компонентів соціальної сфери, покликаних створювати гідні умови життя для наших людей.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую за вичерпну доповідь. Денисе Валерійовичу, вітаємо вас з першою доповіддю у статусі міністра з цієї трибуни.

З великим задоволенням для доповіді запрошую нашу колегу – першу заступницю міністра розвитку громад та територій України Альону Іванівну Шкрум.

ШКРУМ А.І., *перший заступник міністра розвитку громад та територій України.* Добрий день, шановні колеги! Дякую, шановний пане головуючий. Шановні народні депутати, дозвольте висвітлити проект Державного бюджету України на 2026 рік в частині видатків сфери Міністерства розвитку громад та територій України щодо відновлення та відбудови країни.

Проект Державного бюджету України на 2026 рік, як ви бачили, зберігає один ключовий фокус – посилення обороноздатності, відновлення територіальної цілісності України. Ми всі усвідомлюємо цю потребу, розуміємо, чому це відбувається. У цьому контексті хочу представити напрями фінансування Міністерства розвитку громад та територій України.

На наступний рік для міністерства передбачено 68,4 мільярда гривень на реалізацію 59 бюджетних програм, із яких 41,2 мільярда гривень – це фактично бюджетні кошти (загальний фонд) і 27,2 мільярда гривень – кошти, залучені нами від міжнародних партнерів на конкретні програми. Загалом це менше, ніж у 2025 році, однак кошти розподілені з акцентом на першочергові завдання в умовах великої війни, в умовах підтримки оборони і обороноздатності країни. Цей проект бюджету не лише про цифри, це про збереження життя людей, про підтримку громад, про те, як зробити державу стійкішою до дуже непростих викликів.

На сьогодні ключові напрями фінансування і пріоритети для міністерства такі. Перше – інфраструктурні проекти, відновлення інфраструктури. На це виділяється 22,3 мільярда гривень. Із них 13,7 мільярда гривень спрямовується на інвестиційні проекти з відновлення та відбудови в рамках нової програми публічних інвестицій. Інші інфраструктурні проекти – порти, авіаційна галузь,

обслуговування шлюзів, співфінансування проектів розвитку залізничної інфраструктури, 19 бюджетних програм, – реалізуються за кошти міжнародних фінансових установ, міжнародних фінансових банків у сфері транспорту і муніципальної інфраструктури. Окремо для Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури передбачено 12,8 мільярда гривень на утримання автомобільних доріг загального користування. Мусимо наголосити, що ця сума є критично малою для нормального функціонування дорожньої галузі. Ми рахуємо потребу у приблизно 80 мільярдів гривень. Звичайно, це дуже велика потреба, але в умовах великої війни і закритих аеропортів, обмеженої роботи морських портів дороги – це наша стійка інфраструктура, стійка логістика, військова логістика, евакуаційні маршрути, стабільна робота екстрених служб країни, можливість під'їзду до шкіл, лікарень і таке інше. Думаю, перераховувати не потрібно. Ми точно не можемо допустити, щоб дороги і наша логістика, особливо військова, евакуаційна, стали слабкою ланкою оборони й економіки країни. Тому, шановні народні депутати, ми будемо просити допомогти знайти спільне рішення і зробити так, щоб закрити цю потребу.

На комплексне відновлення населених пунктів передбачено 10 мільярдів гривень. Це програма міністерства, держави, яка реалізується Державним агентством відновлення та розвитку інфраструктури. Суть програми – відновлення наших громад не точково, не за об'єктами, не випадково, а одразу за всіма напрямками, включно з найціннішим досвідом передових країн світу та з нашими найкращими практиками. Суть – протестити, виконати пілот, зробити відновлення швидшим, ефективнішим, дешевшим і таке інше, поєднати сучасні стандарти транспорту, діджиталізацію, енергоефективність, житло, екологію, безпеку, цифрові сервіси. Сьогодні це не просто відбудова зруйнованого, а відбудова за зовсім іншими параметрами і створення нового рівня життя для людей. Такий самий пілотний проект ми з гордістю вже представляємо в Бородянці, до речі, запрошуємо туди народних депутатів. Я особисто готова разом з вами відвідати Бородянку і показати ті рішення, які ми вже втілили щодо комплексного відновлення.

Друге. Розвиток і відновлення регіонів. На цю програму передбачено 8,2 мільярда гривень, у тому числі 2 мільярди гривень з Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР). Фокус незмінний – будівництво укриттів, відновлення після обстрілів, стабільне проходження опалювального сезону. Цей фокус на прифронтові громади, але, звичайно, на всю країну також. Цьогоріч ми вперше закладаємо 15,2 мільярда гривень на компенсацію різниці в тарифах та теплопостачання.

Відновлення житла – це також надзвичайно важливий пункт. На компенсацію за знищене, пошкоджене майно, на житлові програми «Відновлення», «Держмолодьжитло», які ви добре знаєте, на пільгові кредити за програмами для ВПО спрямовується 6,9 мільярда гривень. Колеги, це також критично мала сума. Особливо є потреба в компенсації за зруйноване майно на

тимчасово окупованих територіях. Ми будемо працювати й далі з міжнародними партнерами, щоб ця сума і потреби у виплатах були збільшені.

Третє. Енергоефективне відновлення. На відновлення будинків за програмою «ВідновиДІМ» та іншими програмами щодо енергоефективності спрямовується 2,8 мільярда гривень. Також на наступний рік передбачено фінансування Фонду ліквідації наслідків збройної агресії з вилучених російських активів та санкцій.

Шановні колеги, цей проект бюджету – це спільна відповідальність перед людьми і громадами.

Дякую за увагу. Дякую за можливість доповісти.

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, для співдоповіді запрошується голова Комітету Верховної Ради України з питань бюджету Роксолана Андріївна Підласа.

Будь ласка, Роксолано Андріївно (*Оплески*).

ПІДЛАСА Р.А., голова Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Шановні українці, які дивляться пряму трансляцію засідання Верховної Ради України! Насамперед відповідно до закону я маю вас поінформувати, що уряд вчасно подав до Верховної Ради України проект Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік», який відповідає вимогам Бюджетного кодексу. Це вже п'ятий бюджет повномасштабної війни.

Загальний обсяг видатків продовжує зростати. У 2026 році видатки Державного бюджету становитимуть рекордні 4,8 трильйона гривень. Це більше ніж у три рази перевищує видатки Державного бюджету України до початку повномасштабного вторгнення.

Основним пріоритетом залишається національна безпека і оборона: 2,8 трильйона гривень – на оборону і понад третина цих коштів – на закупівлю і виробництво озброєння.

У наступному році для захисту України нам потрібно щонайменше 120 мільярдів доларів США, з яких 60 мільярдів доларів США – це видатки Державного бюджету України, а ще 60 мільярдів доларів США – це зброя і боєприпаси, які отримуємо від міжнародних партнерів в натуральному вигляді.

Ми розуміємо, що 120 мільярдів доларів США – це амбітна мета, над досягненням якої зараз працює Президент, уряд і парламент, тому що в цьому році Україна спільно з партнерами вкладе в оборону 108 мільярдів доларів США, і це більше за будь-які попередні роки.

Власними доходами і внутрішніми запозиченнями ми будемо покривати з державного бюджету 60 мільярдів доларів США, тому що наразі, і ви про це знаєте, міжнародні партнери не дозволяють нам використовувати гроші, які вони дають на потреби оборони. Це повністю відображено в проекті Державного бюджету України на 2026 рік.

Уряд на наступний рік прогнозує доходи на рівні 2,8 трильйона гривень. Це на 452 мільярди гривень більше, ніж у 2025 році. Ріст доходів бюджету пов'язаний насамперед із збільшенням мінімальної зарплати до 8 тисяч 647 гривень і прогнозованим зростанням реального ВВП на 2,4 відсотка. На думку комітету, план щодо доходів є реалістичним. На прикладі цього року ми бачимо, що, попри всі виклики, які створює війна, і постійні обстріли інфраструктури, дохідна частина бюджету виконується стабільно. За вісім місяців 2025 року ми навіть мали перевиконання доходів загального фонду на 6,3 відсотка. Але, на жаль, цього недостатньо. Ми віддаємо кожную зароблену і позичену в Україні гривню на потреби оборони, і тому щороку ми потребуємо великого зовнішнього фінансування на невійськові видатки: освіту, медицину, соціальну підтримку, відновлення знищеного і пошкодженого майна та багато іншого.

У наступному році нам потрібно 45,5 мільярда доларів США міжнародної підтримки, щоб профінансувати усі невійськові видатки. Європейський Союз, країни «Великої сімки», Міжнародний валютний фонд та Світовий банк залишаються найбільшими донорами нашого бюджету. Сьогодні з ними ведеться щоденна робота, щоб закрити потребу в міжнародному фінансуванні на наступний рік, і всі заплановані видатки, про які розповідали нам шановні міністри, профінансувати.

Безперечно, до проекту закону в народних депутатів є багато запитань. Як голова бюджетного комітету я можу пообіцяти, що всі питання ми розглянемо і відпрацюємо на засіданні бюджетного комітету, але хочу закликати вас, колеги, бути стриманими у своїх пропозиціях і шукати, як збільшити надходження, а не видатки державного бюджету.

Дякую. Готова до ваших запитань.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Роксолано Андріївно.

Прошу народних депутатів записатися на запитання до голови комітету. Нагадую, 1 хвилина – на кожне усне запитання, 1 хвилина – для відповіді на нього.

Слово надається Синютці Олегу Михайловичу, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

СИНЮТКА О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Ніні Петрівні Южаніній.

ЮЖАНІНА Н.П. Пані Роксолано, ви абсолютно все правильно кажете, але дії трохи відрізняються від того, що ви обіцяєте. Давайте розберемося у питанні стосовно сектору безпеки і оборони. Ви знаєте, що наша фракція ніколи не подає поправки щодо збільшення видаткової частини, ми подаємо на зменшення, а ви ніколи їх не враховуєте. Це перше, що ви робите неправильно.

Друге. Ви єдина... Сергію Михайловичу, ви також не підтвердили слова пані Роксолани, що ми все-таки плануємо на сектор безпеки і оборони 120 мільярдів доларів США. Близько 60 мільярдів доларів США – це власні надходження, і вони тут є, а щодо ще 60 мільярдів доларів США – лише вона озвучує, що це ваші перемовини стосовно «данської моделі» тощо. Хто веде ці перемовини? Як ви плануєте закрити ще ті 60 мільярдів доларів США? Про це у проекті Державного бюджету України на 2026 рік немає жодного слова. Ми маємо розраховувати на слова пані Підласої чи як це виглядатиме?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Роксолано Андріївно, будь ласка, відповідайте.

ПІДЛАСА Р.А. Думаю, ні в кого немає сумнівів, що все, що я озвучую з цієї трибуни, відповідає дійсності (*Шум у залі*). У проекті державного бюджету міжнародна допомога у натуральному вигляді, тобто зброя і боєприпаси, обліковується постфактум у звітах про виконання державного бюджету. Ми не закладаємо ці кошти у план, і ці переговори проводять Президент і міністр оборони України. Ми в бюджетному комітеті, на жаль, не маємо доступу до змісту переговорів щодо постачання зброї та боєприпасів. Але, думаю, у Комітеті з питань національної безпеки, оборони та розвідки з паном Завітневичем це питання можна заслухати і відпрацювати з відповідним профільним міністерством.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запитання народного депутата Мазурашу Георгія Георгійовича. Будь ласка.

МАЗУРАШУ Г.Г., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (одномандатний виборчий округ № 203, Чернівецька область, політична партія «Слуга народу»). З року в рік, крім відповідних законопроектів, я поправками до проекту Державного бюджету пропоную обмежити максимальні зарплати в держсекторі. Ви, Роксолано Андріївно, десь зазначали, що підтримуєте таке. Чи готові ви підтримати цього року відповідні пропозиції щодо обмеження максимальних зарплат в держсекторі і спрямувати ці кошти на збільшення мотивацій для наших захисників, які боронять державу і, ризикуючи здоров'ям і життям, захищають інтереси України на передовій? Чи готові ви як голова комітету під час обговорення проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік» підтримати подібні пропозиції і посприяти, щоб це було реалізовано, щоб ми нарешті обмежили максимальні зарплати в держсекторі, про що регулярно кажуть, у тому числі й наші

з Володимиром Олександровичем виборці, принаймні у виборчому окрузі № 203 (у Чернівецькій області), точно.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Роксолано Андріївно, будь ласка, що там стосовно виборців Георгія Георгійовича і Володимира Олександровича?

Прошу.

ПІДЛАСА Р.А. Я чекаю, поки в мене увімкнений мікрофон, є певна затримка.

Я послідовно підтримую обмеження зарплат в державному секторі і буду за це голосувати, якщо ви внесете поправку. Одночасно я хотіла б підкреслити іншу тезу. Як я вже сказала, оборона фінансується лише з наших власних ресурсів. Міжнародні кошти, які зараз фінансують, у тому числі зарплати в державному секторі, поки що на потреби оборони спрямовувати не можна. Для того, щоб економію, яка з'явиться або може з'явитися внаслідок обмеження зарплат у держсекторі, можна було спрямувати військовослужбовцям, потрібно спочатку досягнути відповідної домовленості з партнерами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Роксолано Андріївно.

Шановні колеги, переходимо до виступів від депутатських фракцій і груп.

Прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи.

Михайло Михайлович Цимбалюк, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Шановний пане Голово! Шановні панове міністри, представники уряду! Шановні колеги, українці! Почну з позитиву. Те, що уряд вчасно подав проект бюджету, це один із небагатьох, але позитивних моментів, бо є можливість якісніше опрацювати ці документи.

Далі. Як на мене, уряд, на відміну від попереднього року, вирішив правильно, що планує кошти на сектор безпеки і оборони на весь рік.

Наступним позитивом є те, що на соціальну сферу виділено майже на 30 відсотків більше коштів. Я думаю, це заслуга не лише пана Улютіна, який раніше був заступником міністра фінансів (він не чує!), а це позиція всього уряду. Пане міністре, я про позитивні моменти. Це й додаткові кошти на сектор освіти, хоча можна сперечатися, чому зарплата вчителям підніметься з січня – на 30 відсотків, а потім у вересні – на 20 відсотків. Проте насправді під час війни – це позитив.

Перейду до проблем, які фракція «Батьківщина» вважає, потрібно вирішити, удосконалюючи і доопрацьовуючи цей проект бюджету, і ми будемо пропонувати свої конкретні речі.

Перше. Не може бути зарплата військовослужбовця країни, яка воює, менша ніж середня по державі. Вибачте, знову залишаємо 20 тисяч гривень,

як було у 2022 році? А рівень інфляції? Це питання треба доопрацьовувати, і потім ми скажемо, де брати кошти.

Друге. Тут казали про прожитковий мінімум. Та пенсіонерам байдуже, який прожитковий мінімум, вони хочуть прожити на мінімальну пенсію. Майже 3 мільйони українців отримуватимуть у середньому 3 тисячі гривень, а реальний прожитковий мінімум обраховує Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності, в межах 7 тисяч гривень для непрацюючих громадян. Це теж потрібно враховувати і доопрацьовувати.

Третє. Ще одна дуже ризикована річ, запропонована в цьому проекті бюджету, що ми все-таки додатково не виділяємо кошти на Міністерство у справах ветеранів. Хоча міністр Улютин вірно сказав про додаткових понад 3 мільярди гривень на протезування, і це, дійсно, позитивна річ.

Але, вибачте, колеги, це треба доопрацьовувати. Фракція «Батьківщина» буде вносити конкретні пропозиції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Бакумов Олександр Сергійович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

БАКУМОВ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 173, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане Голово, прошу передати слово Анні Пуртовій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Анна Пуртова. Будь ласка.

ПУРТОВА А.А., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 221, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, сьогодні ми зібралися, щоб розглянути проект Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік». Як і за попередні роки, його головним пріоритетом є безпека та оборона України. Це правильно, бо поки триває війна, сильна армія і надійний сектор безпеки – це наш шанс. Але оборона – це не тільки зброя. Оборона – це люди, наші військові, ветерани, полонені, поранені, зниклі безвісти та їх родини.

Цим проектом бюджету передбачається спрямувати 17,9 мільярда гривень на підтримку ветеранів, що на 51 відсоток більше ніж у поточному році. Потрібно розуміти, що за кожною гривнею – життя і здоров'я людей, які віддали найцінніше – своє здоров'я, свій спокій, свій час заради України. Ці кошти – на допомогу ветеранам війни, на житло для тих, хто втратив дах над головою, для фахівців, які допомагають мобілізованим повернутися до цивільного життя.

Ми повинні враховувати тих, хто повернувся з полону. Їхнє життя після повернення не стає легким. Кожен день – це відновлення після фізичних та психологічних травм, це робота з болем, зі страхом, з ночами без сну, зі спогадами, що ніколи не зникнуть. Родини, які місяцями чи роками чекали або

чекають повернення рідних, стикаються з емоційними травмами, фінансовими труднощами, бюрократією. Допомоги, що на сьогодні є, недостатньо.

Питання полонених і зниклих безвісти – ще один виклик для нас. Родини чекають на підтримку держави. Ми з вами у першому читанні вже прийняли проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо виплат військовослужбовцям, звільненим з полону, які мають захворювання, що потребують тривалого стаціонарного лікування», тому обов'язково треба кошти на ці виплати врахувати в проекті бюджету.

Ми не можемо забувати і про тих, хто щодня рятує життя у найнебезпечніші моменти, – це наші рятувальники Державної служби України з надзвичайних ситуацій. Щодня вони першими виїжджають на місця ударів ракет, на місця пожеж, на місця вибухів, ризикуючи власним життям, рятують наших дітей, батьків, сусідів. Їхня праця – це не просто робота, а справжній героїзм. Держава має забезпечити їх достойним фінансуванням, обладнанням, підвищенням заробітної плати. Цей проект бюджету – це наш шанс показати, що Україна пам'ятає своїх героїв, цінує їх жертву і робить усе, щоб вони мали шанс на гідне життя після війни.

Закликаю всіх голосувати за цей проект бюджету. Але одразу хочу наголосити, що буду подавати поправки до статей, що стосуються людей, про яких я говорила, – ветеранів, поранених, полонених, зниклих безвісти та їх родин, працівників ДСНС, – щоб їх підтримка була ще більш реальною і комплексною. Кожна гривня має працювати на безпеку, підтримку та надію для тих, хто віддав усе за Україну.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович Олександр Сергійович, група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Я хотів би підкреслити, що ряд показників проекту бюджету на наступний рік є об'єктивно кращими. Загалом, якщо ми вибірково візьмемо окремі показники, то дійсно є зростання. Але вибудована заздалегідь програшна бюджетна модель країни дуже сильно залежна від зовнішніх запозичень. Я на цьому зупинюся трошки пізніше.

На що я хочу звернути увагу, то це на ілюзорне підвищення соціальних стандартів. Я провів невелике дослідження, точніше, наша група провела, так коректніше буде сказати. Ми розраховали, порівнявши ціни 2021 року, за період п'ять років, як зросли окремі показники і як на це вплинув, наприклад, рівень інфляції, кумулятивний індекс інфляції. Так-от, якщо взяти мінімальну заробітну плату з 2021 по 2026 роки, то вона номінально зросла на 46 відсотків. Здавалося б, суттєвий показник. Але з урахуванням кумулятивного індексу споживчих цін або інфляції, вона зменшилася на 20 відсотків. Якщо взяти загальний прожитковий мінімум, який також зріз на 43 відсотки, це номінальний

показник, то він з урахуванням індексу інфляції зменшився на 20 відсотків. І мінімальна пенсія або прожитковий мінімум для осіб, які втратили працездатність, цей показник теж зріс на 34 відсотки. Наче непогано за п'ять років, але з урахуванням індексу інфляції показник зменшився на 25 відсотків. Додатково я не рахую доларовий еквівалент, євро і так далі. Ще варто врахувати, що у 2025 році у нас збільшилося (і на 2026 рік так планується) податкове навантаження на мінімальну заробітну плату, відрахування не 19,5 відсотка, а 23 відсотки, тобто ця величина після відрахування податків і зборів теж зменшується.

Наступний момент. На мій погляд, я завжди на це звертаю увагу, ключовий показник бюджету – це запозичення. Ми запозичуємо 2,5 трильйона гривень маючи видатки у розмірі 4,8 трильйона гривень. Це означає, що у нас 54 відсотки видатків покриваються за рахунок зовнішніх і внутрішніх запозичень. Це критична цифра, фактично фінансова десоверенізація бюджетної системи. Ми маємо зменшувати цей показник.

І останнє, на що я хочу звернути увагу. Я не погоджуюся з головою бюджетного комітету, коли вона каже, що кожна копійка спрямовується на сектор оборони. Не кожна, тому що 686 мільярдів гривень і 513 мільярдів гривень спрямовуються на погашення та обслуговування попередніх позик. А це означає, що 1,2 трильйона гривень або 25 відсотків видатків ми віддаємо зовнішнім і внутрішнім кредиторам. На мій погляд, питання реструктуризації має бути номером один у бюджетних питаннях.

Загалом проект бюджету потребує доопрацювання, але ми підправимо його між читаннями.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бурміч Анатолій Петрович, депутатська група «Відродження України». Будь ласка.

Потім виступлять Герасимов та Вельможний, і будемо переходити... А, ще від фракції «Голос» не записалися, так? Добре.

БУРМІЧ А.П., член Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний Голово! Шановні представники Кабінету Міністрів України! Шановні колеги! Сьогодні ми розглядаємо презентацію уряду і дуже багато вже чули цифр. Мене, як і всіх інших, радує, що проект бюджету подано вчасно і є окремі позитивні моменти у ньому. Це насамперед стосується «соціалки», підвищення зарплат нашим учителям і лікарям, що дуже позитивно. Позитивним є і збільшення видатків майже на 500 мільярдів гривень. Але в цьому проекті закладений і дефіцит бюджету – майже 10 мільярдів доларів, це більше, ніж у минулому році. Отже, якщо нам навіть дадуть гроші, це буквально десь 50 мільярдів доларів, якщо ми знайдемо ці запозичення, враховуючи, що у нас нині вже борги

майже 180 мільярдів доларів і те, що до кінця року нам ще треба знайти приблизно 10 мільярдів доларів, то на кінець наступного року наші борги сягатимуть 240-250 мільярдів доларів, що фактично буде більше нашого ВВП. Звичайно, з таким рюкзаком, вірніше, багажем я не знаю, куди ми можемо вступити і кому будемо потрібні. Хіба що розрахуватися землею, ресурсами, державними підприємствами і всім, що в нас є, тоді прощай і незалежність, і суверенітет, на жаль. Дай Боже, щоб ми знайшли ці гроші на те, що в нас пропонується.

Зупинюся ще на одній цифрі – це прожитковий мінімум у розмірі 3200 гривень. Як прожити на ці гроші ніхто не знає, але будемо якось намагатися. До того ж порівнюючи із зарплатами чиновників по 100, 300, 400 тисяч гривень, не кажучи вже про інколи мільйонні зарплати, які отримують на наших державних підприємствах, особливо в наглядових радах, членів яких ми не бачимо навіть в Україні. Хіба можна допускати сьогодні за такого дефіциту бюджету і таких боргів оці зарплати невідомо кому і навіщо. Можливо, Міністерству фінансів України треба повернутися до цього питання і якось скоротити... Сформувати бюджет – одне, а не розбазарити – це інше.

Я хотів би ще звернутися з пропозицією: може, органу, що здійснює фінансовий моніторинг, – Аудиторській палаті України – треба повернути функцію моніторингу витрат бюджетних коштів, щоб ми не дізнавалися, коли вже вкрали гроші, а ще на етапі, коли намагаються це зробити, могли припинити ці дії.

Звичайно, група «Відновлення України» буде вносити поправки...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Герасимов Артур Володимирович. Будь ласка.

Після цього ще будуть виступати Вельможний і Сірко. Правильно я розумію?

Будь ласка, Артуре Володимировичу.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановні українці! Перетасований на посадах уряд Зеленського представив проект Державного бюджету України на 2026 рік. Ті самі люди готують уже п'ятий бюджет країни, яка воює, і схоже попередні чотири так нічому їх і не навчили.

Очевидно, що під час війни головним пріоритетом має бути український військовий і його забезпечення. І міністр оборони Шмигаль, і Зеленський кажуть, що на оборону України у 2026 році потрібно виділити 120 мільярдів доларів. 120! А уряд закладає менше половини – лише 57 мільярдів, іншого у документах немає. Це просто слова і обіцянки на кшталт мільярда дерев. Зважаючи на кошти, які передбачені проектом бюджету, ви не знайдете підвищення виплат для військових ані на фронті, ані в тилу. На ціни у магазинах влада давно дивилася? Уряд знову збирається пограбувати військових. Країну залишають без захисту, поки влада продовжує красти. Досі кошти військового ПДФО напряму не спрямовуються бригадам у достатній кількості.

Цей проект бюджету не про захист солдат, він про захист корупції. Чи чіпають гральний бізнес? Ні, а це понад 20 мільярдів гривень додатково, що дало б змогу купити 1 мільйон FPV-дронів. Не чіпають корупцію на митниці чи нелегальний тютюновий ринок, а це ще не менше 40 мільярдів додаткових коштів до бюджету, що дало б можливість купити стільки дронів-перехоплювачів і комплексів «Ай-Петрі СВ», що можна було б захистити Україну від «шахедів» майже на рік. Не чіпають крипту, у якій влада тримає свої корупційні гроші.

А куди ж владі грошей не шкода? Коли армії не вистачає половини потрібних коштів, на ручне Державне бюро розслідувань виділяється майже 5 мільярдів гривень, а ще й додається 900 мільйонів, щоб кошмарити саме армію і опозицію.

Наші європейські союзники вже криком кричать: закривайте свій брехливий телемарафон, а у новому проекті бюджету знову бачимо 1,5 мільярда гривень на фінансування пропаганди через канали олігархів. І знову спроби в обхід парламенту в ручному режимі виділити мільярди на популізм і «шкурняки», на зразок доріг, що тепер красиво називається «публічні інвестиційні проекти». На стратегічні комунікації, інформаційну безпеку влада збільшує видатки у 10 разів.

Порада: просто забороніть *Telegram* і спрямуйте 4 мільярди армії.

Ще 200 мільярдів ховають у Міністерстві фінансів України, щоб у ручному режимі витратити їх невідомо куди, без контролю з боку парламенту.

Скільки б не лунало з екранів пафосних лозунгів влади, але махінації з бюджетом викривають реальні наміри. Це лише кілька прикладів корупційності, недолугості, непрофесійності і цього проекту бюджету, і цієї влади. Цей проект бюджету знову засвідчує, що країна терміново потребує професіоналів і уряду національного порятунку.

І також вітаю всіх з відновленням трансляції. Це відбулося виключно завдяки тиску фракції «Європейська солідарність».

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що значить – виключно? (*Шум у залі*). Ясно. Дотиснули. Кумедно.

Вельможний. Будь ласка.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А. Луганщина, депутатська група «Довіра». Мільйони українців втратили усе нажите за життя, але не здалися. Ці люди показали, що таке справжня мужність, справжня сміливість. Ці люди показали, що, незважаючи на всі проблеми, відсутність державної допомоги, відчуття втрати і втоми, вони будуть жити далі, розвиватися і рухатися вперед. Мільйони переселенців потребують державної підтримки, але її немає.

Проектом Державного бюджету України на 2026 рік знову не передбачена належна підтримка переселенців. У той час, коли у проекті пропонується

здійснювати мільярдні видатки на забезпечення роботи чиновників державних установ і відомств із тимчасово окупованих територій, про біженців, про людей, які втратили все, забувають.

Державна аудиторська служба України провела перевірку діяльності Лисичанської міської військової адміністрації Луганської області та виявила тотальне розкрадання коштів. Тоді, коли Луганщина була у вогні, а люди під постійними обстрілами не знали, як евакуюватися, чиновники комунальних підприємств нараховували собі заробітні плати у розмірі 600 тисяч гривень. Евакуацію людей ніхто не організував. Так само ніхто не допомагає людям протягом трьох років. І нікого не притягнули до відповідальності.

Більшість переселенців ще два роки тому втратила право на державну допомогу. А що держава запропонувала цим людям? Чи є нові робочі місця? Чи є житло? Чи є можливості для розвитку? Ні, і ще раз, ні. Ухвалений парламентом закон про інвентаризацію майна, що може бути використане для проживання переселенців, не працює. На цю програму фактично не виділяються кошти. Не працює навіть реєстр майна, тому що це не профінансували.

Війна рано чи пізно завершиться, жодна війна не триває вічно, але ключове – це вберегти людей. Ми зобов'язані робити все для того, щоб українці залишалися в Україні. Ми маємо робити все для того, щоб у нашій державі створювалися нові робочі місця, будувалося житло і люди відчували підтримку. Замість фінансування армії чиновників нам потрібно створити бюджет, який буде по-справжньому спрямований на підтримку людей.

Бюджет має бути спрямований на розв'язання проблем наших громадян. Уся наша робота повинна бути на користь українців. Нашу державу становлять люди.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Сірко Юлії, фракція «Голос».
Будь ласка, Юліє Леонідівно.

СІРКО Ю.Л., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).* Фракція «Голос». Шановні колеги, ми з вами обговорюємо дуже важливий, основоположний документ для життя країни у 2026 році. Документ, у якому зазначено, скільки і коли будуть виплачуватися гроші військовим, як ми будемо воювати, як ми будемо реконструювати, як ми будемо платити учителям, лікарям і всім іншим. Але в залі я бачу всього-на-всього 50 народних депутатів, 10 із яких весело гогочуть з правої сторони. Як би сумно не було, але маємо, що маємо.

На жаль, є величезний розрив у проекті бюджету. Власне, міністр фінансів чітко сказав, що не вистачає 18 мільярдів доларів. Це проект бюджету, я називаю його «бюджет рожевих поні», у якому все дуже гарно написано, але ніхто не знає, звідки взяти гроші на те, щоб здійснити виплати.

Отже, 18 мільярдів доларів нам не вистачає за проектом бюджету, який представлений у Верховній Раді України, а також не вистачає 60 мільярдів, як ми довідалися, для покриття потреб безпеки і оборони. Загалом 78 мільярдів не вистачає тільки на 2026 рік. А 2028 і 2029 роки ми навіть зараз не обговорюємо.

Шановні колеги, думаю, уряд і народні депутати, як і Офіс Президента, повинні зосередитися на тому, де знайти гроші, що покрийуть витрати, які ми вже знаємо будуть, щоб воювати і захищати Україну. Якщо ми вже на цей момент знаємо, що нам не вистачає 60 мільярдів, точніше, 78 мільярдів, то про який бюджет ми говоримо? Ніхто не знає, де ми збираємося взяти ці кошти.

Водночас 300 мільярдів євро лежить на рахунках у Бельгії, в Євросоюзі. Наші уряд і Офіс Президента особливо не напружуються, щоб забрати ці кошти, незважаючи на те, що пані фон дер Ляєн і європейські колеги давно вже сказали, що готові надати 300 мільярдів євро допомоги Україні як дешеві кредити, які будуть виплачуватися тільки у разі репарацій від російської федерації. Тобто де-факто на цей момент це гроші, які не треба повертати. Закликаю все-таки уряд...

Пане міністре фінансів! Міністре фінансів! Не чує. Добре.

Уряде, якому дуже весело, хоча не вистачає 78 мільярдів, вам вітання! Ми будемо вимагати, щоб представники уряду прийшли і розказали, як вони у 2026 році будуть діставати 60 мільярдів на оборону і безпеку (для військових). Зарплат за цим проектом бюджету, який нам надали, вистачить тільки до червня. Я не знаю, чи війна у червні закінчиться, чи де ми будемо брати ці кошти...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, ми завершили виступи представників фракцій і груп, і зараз прошу записатися на виступи народних депутатів. Нагадую, що на це відводиться до 6 хвилин, тобто 3 хвилини на виступ. Прошу народних депутатів записатися.

Слово надається народному депутату Цабалю Володимирі Володимировичу, фракція «Голос». Будь ласка.

ЦАБАЛЬ В.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Южаніній. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Южаніна Ніна Петрівна. Будь ласка.

ЮЖАНІНА Н.П. Дуже дякую, пане Володимире, за передане слово.

Насправді під час обговорення проекту бюджету... Я вже декілька днів почуваюся збентеженою і хвилююся, тому що дуже багато питань ми не маємо змоги обговорити в залі, а вони реально суттєві для того, щоб можна було прожити 2026 рік.

Розпочну з макропоказників. Ми абсолютно очевидно констатуємо той факт, що економіка України протягом останніх років не зростає, від слова зовсім. Звертаю вашу увагу, чи доцільно зараз...

Пані Галино, будь ласка, дайте поспілкуватися з представниками уряду, це дуже цінно і важливо для мене, бо я не маю такої можливості.

Сергію Михайловичу, якщо наша економіка не зростає протягом останніх років, будь ласка, скажіть: чи не варто зараз переглянути надані свого часу Міністерством економіки України підтримки програм, які не дають поштовху для зростання, відновлення, щоб з'явилися нові зовнішні інвестиції або навіть запустилися внутрішні?

До чого я веду. У нас немає режиму економії. Ми не знайшли жодної статті, де зменшили б видатки на програми, про які протягом року ви чули, що вони неефективні, я вже не кажу, Боже ти мій, про той кешбек. Представник міністерства може прийти на засідання фракції і показати хоча б один розрахунок, що фінансування якоїсь програми варте продовження в 2026 році. Як можна витратити 4 мільярди гривень «живих» грошей не на дрони, а на товари, які і так купуються українцями? Як можна витрачати такі мільярдні кошти, коли у нас імпорту товарів збільшився вдвічі? Вперше ми переступили поріг, коли імпорту вдвічі більший за експорт. І 400 тисяч товарів, що підтримуються... Немає жодної аналітики: що це саме за товари, як ви їх вибирали, яка мета і що ви підтримували? Я не кажу про ті програми, якими нібито підтримується малий і середній бізнес. Будьте чесними, програмою «Доступні кредити 5-7-9%» та іншими підтримується і великий бізнес також. Я не проти, але ви подивіться, якщо цей бізнес може триматися на плаву і так, чому ми не можемо ці гроші розподілити виключно на оборону?

Я незадоволена тим, що ви не провели належної роботи, щоб знайти таку співпрацю з нашими партнерами, щоб вони прийняли для себе якусь юридичну конструкцію – надати можливість, кошти, які нам...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ніно Петрівно.

Слово надається народній депутатці Буймістер Людмилі Анатоліївні. Будь ласка.

БУЙМІСТЕР Л.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 223, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Фракція «Батьківщина». Шановні колеги! Шановний пане Голово! Як ми можемо взагалі обговорювати проект бюджету країни, яка воює, без міністра оборони? Мені дуже цікаво, як ми можемо третій рік поспіль бачити бюджет, у якому закладається, що буде зменшення інтенсивності бойових дій в середині року? Звідки уряд має такий оптимізм? Уряд щось знає, чого не знаємо ми? Чи просто рожеві окуляри не спадають? Як може продовжуватися таке, що на дванадцятий рік війни, на четвертий рік повномасштабного вторгнення ми досі не зробили бодай того,

що робить наш ворог, не запровадили мотиваційну мобілізацію. Наш ворог платить за контракти, у всьому світі збираючи людей, які потім вбивають наших військових зі Збройних Сил України і наших цивільних. А ми не можемо закласти 300-400 мільйонів доларів на місяць для того, щоб запровадити мотиваційну мобілізацію? Я дуже хотіла б запитати зараз міністра оборони, якого немає: хто буде воювати у наступному році? Де в нього буде зменшення інтенсивності бойових дій? Хто триматиме зброю, яку ми нині просимо у наших міжнародних партнерів за 60 мільярдів? Де план оборони країни? За яким сценарієм і на яких рубежах ми збираємося в наступному році зупинити ворога перед тим, як припинимо видатки на безпеку і оборону? Чи ми з вами хочемо в наступному році знову проводити секвестр бюджету поспіхом, утретє поспіль?

Коли ворог не зупиняється і не збирається зупинитися, всі гроші країни мають бути спрямовані на оборону, в окопи. Усі наші з міжнародними партнерами зусилля мають бути спрямовані на фінансування Збройних Сил України, на зарплати нашим військовим, мотиваційну мобілізацію та розробку нових технологій, завдяки яким ми переможемо на фронті.

Де ж той міністр оборони, який сьогодні мав би стати тут, на трибуні, і сказати, що в 2026 році всі гроші необхідно спрямовувати на оборону, в окопи? Немає міністра оборони, немає кому відповісти на запитання. Тоді на запитання має дати відповідь парламент, голосуючи за проект бюджету і змінюючи його так, щоб не допустити подальшого розвалу нашої обороноздатності.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати, обговорення представлення Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» завершено.

Відповідно до регламенту повідомляю, що записалися на виступи 30 народних депутатів, виступили – дев'ять.

Шановні народні депутати... *(Шум у залі)*. Ні, спочатку надамо слово Марченку для підбиття підсумків, давайте потім... *(Шум у залі)*. Що? Цензура? Іншим не дали висловитися? Ні, просто час збіг.

Шановні народні депутати, до слова запрошується міністр фінансів України Сергій Михайлович Марченко. Будь ласка, Сергію Михайловичу.

Пане Миколо, ви не Марченко *(Шум у залі)*. Пане Миколо, сідайте, будь ласка. Народний депутат Тищенко, сядьте, будь ласка, на своє місце.

Слово надається Марченку для підбиття підсумків.

МАРЧЕНКО С.М. Шановний Руслане Олексійовичу, шановні народні депутати, дякую за активну дискусію, яку ми з вами провели сьогодні, починаючи з «години запитань до Уряду» і під час представлення проекту бюджету. Були досить слушні пропозиції, активне обговорення. Маю надію, що найближчі місяці ми з вами присвятимо напрацюванню у бюджетному комітеті проекту бюджету з конкретними пропозиціями і поправками. Тепер вся робота буде відбуватися в бюджетному комітеті. Сподіваюся на вашу підтримку і розуміння.

Ми усвідомлюємо пріоритети – це насамперед підтримка сектору безпеки і оборони, соціальна сфера, освіта, медицина. Думаю, що ми належно відреагуємо і знайдемо спосіб прийняти компромісні рішення для того, щоб мати можливість ухвалити до кінця року проект бюджету за основу та в цілому, щоб бюджет був збалансований і реалістичний для виконання.

Вважаємо, що з урахуванням тих зауважень, які ми сьогодні почули, проект бюджету стане кращим. Крапка. Кращим. І ми будемо удосконалювати його разом з вами. Повторюю, є слухні раціональні пропозиції. Ми готові прислухатися. У бюджетному комітеті спільно з його головою ми будемо все активно обговорювати, відпрацьовувати, запросимо відповідних розпорядників, якщо буде потреба, і поставимо їм запитання. Також ми очікуємо досить непростой дискусії з представниками органів місцевого самоврядування. Ми до неї готові.

Сподіваюся, що народні депутати підтримають саме позицію Міністерства фінансів України стосовно і розподілу повноважень, і спрямування частки ПДФО, і різниці в тарифах. Ці питання будуть дуже актуальними найближчим часом. Є розуміння, що ми заклали достатньо резервів і буферів для того, щоб профінансувати всі потреби, які можуть у нас виникнути у 2026 році. Звичайно, упереджуючи запитання, – чи все ми можемо порахувати? – ви знаєте, що ми не можемо не прорахувати перебіг військових дій, війна визначає характер, і наслідок цього – додаткові можливості бюджету у фінансуванні сектору безпеки і оборони.

Я вдячний вам за роботу, вдячний за пропозиції, які вже були отримані, і готовий до конструктивної співпраці. Сподіваюся, ми отримаємо достатню кількість підтримки під час кінцевого голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запрошую до заключного слова голову Комітету Верховної Ради України з питань бюджету Роксолану Андріївну Підласу. Будь ласка, Роксолано Андріївно.

ПІДЛАСА Р.А. Дякую, Руслане Олексійовичу. Я хочу наприкінці нашої дискусії звернутися до народних депутатів і сказати, що до 1 жовтня ви можете подавати свої поправки і пропозиції до проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік», які ми будемо розглядати в бюджетному комітеті. Ви знаєте, що всі поправки обговорюються як слід. Також хочу сказати, що в минулому році було подано поправок до проекту бюджету, за якими видатки становили 5,7 трильйона гривень, а це більше, ніж вся витратна частина бюджету в цьому році.

Хочу ще раз попросити вас, шановні колеги, бути стриманими у пропозиціях, шукати шляхи перерозподілу видатків, а не створення нових, тому що одна з важливих речей, яку я не встигла сказати під час свого першого

виступу, але про це теж потрібно говорити: у нас величезний дефіцит бюджету в наступному році, який становить 1,9 трильйона гривень. З початку війни для збалансування бюджету ми змушені багато запозичувати. Як наслідок, державний борг продовжує зростати і на кінець наступного року може досягти 101,6 відсотка ВВП порівняно з 43,3 відсотком ВВП, що був у 2021 році, до повномасштабного вторгнення. Розуміємо, що така тенденція буде до завершення війни, поки ми спрямовуватимемо всі свої ресурси на забезпечення національної безпеки і оборони. Тому ще раз закликаю не збільшувати видатки державного бюджету, дефіцит і державний борг, які наступні покоління українців будуть змушені віддавати. Вірю, що ми знайдемо збалансований і компромісний підхід для того, щоб бюджет за підсумками обговорення у Верховній Раді був якісним і відповідав нашим можливостям як держави.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Роксолано Андріївно.

Миколо Миколайовичу, я так розумію, ви з процедури?

Тищенко Микола Миколайович – з процедури. Будь ласка. Тільки з місця, Миколо Миколайовичу, у нас з процедури виступають з місця. У вас своя процедура? Миколо Миколайовичу, все-таки закликаю – з місця.

ТИЩЕНКО М.М., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 219, м. Київ, політична партія «Слуга народу»).* Це пропозиція чи ви вимагаєте?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, мені складно вимагати у такого чудового народного депутата дотримуватися Регламенту Верховної Ради України.

Вам надається 1 хвилина. Будь ласка.

ТИЩЕНКО М.М. Перед виступом хочу подякувати вам від своїх виборців, від киян, від святошинців, за підтримку такої демократичної позиції, як надання слова народним депутатам.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що у вас з процедури, Миколо Миколайовичу?

ТИЩЕНКО М.М. Ще раз кажу, насамперед я хочу подякувати за те, що ви надаєте слово. Зважаючи, що ми сьогодні будемо приймати рішення щодо бюджетних пропозицій, хочу нагадати, що жодної будівлі в місті Києві не відбудовано.

Запитання до представників Кабінету Міністрів України: коли ви відбудуєте і повернете житло святошинцям, нашим киянам? Це перше.

Друге. Ми знаємо, що на сьогодні у можновладців і чиновників багато майна за кордоном. У мене пропозиція...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги... *(Шум у залі)*. Ні, я не можу більше...

Герасимов Артур Володимирович. Будь ласка. Артуре Володимировичу, яка у вас пропозиція? *(Шум у залі)*.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановний Руслане Олексійовичу, за результатами обговорення проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік» відповідно до частини четвертої статті 154 Регламенту Верховної Ради України прошу поставити на голосування пропозицію про відхилення цього проекту закону у зв'язку з його невідповідністю вимогам Бюджетного кодексу України, нереалістичністю та відсутністю достатньої кількості грошей на захист країни.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ви почули пропозицію, яку озвучив Артур Володимирович, якщо змогли почути.

Ставлю цю пропозицію на голосування. Прошу народних депутатів голосувати.

Пане Миколо, ваш голос важливий.

«За» – 22.

Рішення не прийнято.

Проголосували: за – 22, проти – 5, утрималися – 10.

Дякую.

Шановні народні депутати, представлення проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» ([№ 14000](#)) завершено. Відповідно до статті 154 Регламенту Верховної Ради України проект Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік» вважається взятим Верховною Радою для подальшої роботи.

Нагадую, що відповідно до частини першої статті 156 Регламенту Верховної Ради України народні депутати, комітети з урахуванням встановлених вимог формують свої пропозиції до проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік» і не пізніше 1 жовтня направляють їх до Комітету з питань бюджету. Пропозиції, які будуть направлені до комітету після 1 жовтня, не розглядатимуться.

Дякую, колеги.

Передаю слово Олександрю Сергійовичу.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, у нас у порядку денному ще три проекти постанов про скасування рішень, тому переходимо до їх розгляду.

На ваш розгляд пропонується проект Постанови «Про скасування рішення Верховної Ради України про прийняття у другому читанні та в цілому проекту Закону «Про внесення зміни до статті 2 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» щодо надання державними і комунальними закладами платних послуг у сфері фізичної культури та спорту, що не є орендою» (реєстр. [№ 12284](#) від 04.12.2024)» ([№ 12284-П](#)).

Від авторів – Іван Григорович Кириленко, 2 хвилини. 3 місця. Будь ласка.

КИРИЛЕНКО І.Г., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую, пане головуєчий. Чому ми підготували цей проект постанови? Друзі, це проблема законодавчого процесу. Є Регламент Верховної Ради України, є чітка вимога, за який період повинен бути наданий кожному народному депутату законопроект, що готується до розгляду на пленарному засіданні, чітка норма – за 10 днів.

Я хочу подякувати усій президії, і Голові Верховної Ради України, і віце-спікерам за те, що вони кожного разу правильно посилаються на норми Регламенту, щоб управляти залом. Я звертаюся до вас з пропозицією: давайте ще так само будемо управляти і законодавчим процесом.

Кожного понеділка наша фракція, думаю, так само роблять й інші фракції та групи, збирається на своє засідання і обговорює з експертами до букви кожний законопроект, який пропонується на поточний пленарний тиждень. Інколи цих законопроектів 60-70, але третину ми змушені відкладати, бо немає порівняльної таблиці, немає, що обговорювати. Порівняльна таблиця з'являється потім, коли проводяться пленарні засідання. Оце потім – якість розгляду законопроектів. Це стосується не тільки нашої фракції, а і всіх. Від цього залежить якість закону, який ми ухвалюємо. Подивіться, 90 відсотків назв законопроектів починається зі слів: про внесення змін до законів, до яких уже були внесені зміни. Законодавче поле деформоване, а потім це трансформується у закони, за якими живе суспільство і працює економіка. Та люди не встигають їх читати! А ми дивуємося, що в нас так виконуються закони.

Проект блокуючої постанови присвячений одному... Шановні колеги, які перебувають у президії, пане головуєчий, все-таки Регламент Верховної Ради України ми приймали як закон...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Іване Григоровичу.

До співдоповіді запрошується голова Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України Сергій Віталійович Кальченко.

КАЛЬЧЕНКО С.В. Шановна президіє! Шановні народні депутати України! Наш комітет на своєму засіданні розглянув проект постанови № 12284-П, внесений народними депутатами Тимошенко, Соколовим,

Кириленком та іншими (усього вісім підписів). Комітет ухвалив висновок на цей проект постанови, зокрема відзначивши, що згідно з інформацією, яка розміщена на офіційному веб-сайті парламенту, надання народним депутатам підготовленого до другого читання проекту закону № 12284, висновку головного комітету та інших супровідних документів до нього не узгоджується з положеннями частини першої статті 117 Регламенту Верховної Ради України.

Отже, у підсумку розгляду цього питання комітет ухвалив висновок і прийняв рішення рекомендувати парламенту визначитися шляхом голосування щодо прийняття або відхилення цього проекту постанови.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Для обговорення цього питання запишіться, будь ласка, на виступи: два – за, два – проти.

Ірина Володимирівна Геращенко, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні українці! Сьогодні в майже порожньому залі відбулося обговорення ключового законопроекту країни, яка воює, – «Про Державний бюджет України на 2026 рік», у якому збільшуються видатки на сектор безпеки і оборони на 1,5 відсотка, попри страшний дефіцит нині на фронті боєкомплектів, боєприпасів, дронів, усього, що необхідно для оборони країни.

Водночас, наприклад, на Державне бюро розслідувань – цю каральну структуру, яку Офіс обрав як свою таку дубину проти неугодовних бізнесу, журналістів, опозиції, видатки збільшуються на 23 відсотки. Таких бздур у цьому проекті бюджету, а парламент і уряд це підтримують, судячи з усього, повно.

Колеги справедливо зазначили, що в умовах, коли дефіцит бюджету величезний, коли 100 відсотків коштів нашого ВВП спрямовуються, по суті, на обслуговування державного боргу, залишати абсолютно лобістські схеми щодо індустріальних парків, кешбеків тощо – це злочин насамперед проти української армії.

І незрозуміло як взагалі на четвертому році війни влада, дійсно, представляє свій проект бюджету без міністра оборони, а це не просто міністр оборони, це колишній Прем'єр-міністр України, який попередні чотири роки формував бюджет країни, що воює, дуже точно знає всі проблеми української економіки. Його сьогодні немає. А у нас продовжують фінансувати абсолютно неперіоритетні марафони, знову-таки ці кешбеки і купу інших речей.

Фракція «Європейська солідарність» від сьогодні готує свої поправки. Як правильно сказали мої колеги, ми будемо працювати над тим, що можна забрати з бюджету, не додати, а забрати. А забрати можна повно всього, починаючи від мільйонних зарплат оцих кишенькових менеджерів Банкової і закінчуючи усіма кешбеками. Це буде момент істини для країни, яка воює...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Віталійович Кальченко, фракція «Слуга народу». З місця, будь ласка.

КАЛЬЧЕНКО С.В. Пропоную перейти до голосування і визначитися.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прекрасна пропозиція.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про скасування рішення Верховної Ради України про прийняття у другому читанні та в цілому проекту Закону «Про внесення зміни до статті 2 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» щодо надання державними і комунальними закладами платних послуг у сфері фізичної культури та спорту, що не є орендою» (реєстр. № 12284 від 04.12.2024)» ([№ 12284-П](#)) у цілому. Прошу голосувати.

«За» – 15.

Рішення не прийнято.

Проголосували: за – 15, проти – 1.

Наступний проект Постанови «Про скасування рішення Верховної Ради України про прийняття у другому читанні та в цілому проекту Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо забезпечення поваги до суду та оперативності розгляду кримінального провадження судом» (реєстр. [№ 11387](#) від 28.06.2024)» ([№ 11387-П](#)).

До доповіді від авторів запрошується Людмила Буймістер.

БУЙМІСТЕР Л.А. Фракція «Батьківщина». Найперше, панове, стосовно цього проекту проблема абсолютно така сама, щодо попереднього проекту постанови, про що говорив мій колега, – повне порушення процедури. Тут можу тільки погодитися.

Тепер давайте по суті. До мене звернулися бойові комбриги і комбати, яких незаконно переслідують у судах, які сидять на гауптвахтах. Це насамперед Дмитро Рюмшин – бойовий комбриг 155-ї бригади «сухопутки» імені Анни Київської, що проходила навчання у Французькій Республіці, дуже успішно воює на фронті. Але за начебто неповідомлення про СЗЧ уже восьмий місяць поспіль Дмитро на гауптвахті замість того, щоб долучитися до сил оборони і боронити нашу державу.

Суди систематично порушують мої права як народного депутата і як громадянина, не розглядають навіть клопотання про взяття на поруки пана Рюмшина або розглядають і не роблять жодних висновків щодо цих клопотань. Це вже тягнеться і тягнеться. То про яку повагу до суду ми з вами говоримо? Потрібно, щоб «татаровські» суди просто припинили порушувати права наших

військовиків, припинили тримати людей на гауптвахтах на підставі незаконних, сфабрикованих обвинувачень, а ми потім через це отримували рішення Європейського суду з прав людини, тоді ми будемо говорити про повагу до суду.

Повага до суду є, а суд сьогодні не має поваги ані до закону, ані до прав людини. Усе, що нині відбувається в судах, – це абсолютно неприпустимо, це політичне переслідування, і поки не навести порядок... Якої відповідальності вам ще не вистачає?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. До співдоповіді від Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України запрошується Сергій Віталійович Кальченко. Будь ласка.

КАЛЬЧЕНКО С.В. Шановна президіє! Шановні народні депутати! Наш комітет на своєму засіданні розглянув проект постанови № 11387-П, який внесений народними депутатами України Тимошенко, Соколовим, Кириленком та іншими (усього 10 підписів). Комітет ухвалив висновок на проект постанови № 11387-П, у якому зокрема відзначив, що згідно з інформацією, яка розміщена на офіційному веб-сайті парламенту, надання народним депутатам підготовленого до другого читання проекту закону № 11387, висновку головного комітету та інших супровідних документів до нього не узгоджується з положеннями частини першої статті 117 Регламенту Верховної Ради України.

Отже, у підсумку розгляду цього питання комітет прийняв рішення рекомендувати парламенту визначитися шляхом голосування щодо прийняття або відхилення цього проекту постанови.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Запишіться, будь ласка, на виступи: два – за, два – проти.

Пані Людмила Буймістер, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

БУЙМІСТЕР Л.А. Колеги, я продовжу. Поки ми не наведемо порядок у системі правосуддя, поки ми не наведемо порядок з Державним бюро розслідувань, не ліквідуємо його і не визнаємо помилки минулого, поки ми з вами не наведемо порядок з тим, щоб не переслідувалися працівниками ДБР наші військовики на підставі незаконних звинувачень... Якої відповідальності вам ще не вистачає? Якої поваги вам ще не вистачає? Коли невинні військові генерали перебувають у місцях позбавлення волі, а зрадники гуляють на волі, нам не про відповідальність перед судами треба говорити, а про відповідальність «татаровських» суддів перед суспільством, перед народом України.

Ми будемо далі виступати за те, щоб ліквідувати злочинне ДБР, відновити нарешті військову юстицію для того, щоб навести порядок у військах, а не допускати розхитування дисципліни через постійну легалізацію цим парламентом СЗЧ. Це речі, які сьогодні підривають нашу обороноздатність.

На жаль, зараз майже порожній зал, але я все-таки сподіваюся, що колеги подивляться і почують, і народ України почує, чим займається цей парламент замість того, щоб ухвалювати критичні для нашої обороноздатності рішення.

Колеги, давайте починати працювати, інакше я не знаю, де ви будете ворога зупиняти. Чому у нас відбувається консолідація тільки тоді, коли російські війська стоять під Києвом? А до цього у нас лобістські законопроекти і бюджет без достатніх коштів на оборону. Як ми збираємося так воювати? Зважаючи на кількість людей в залі, бачу, що воювати будемо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Неклюдов Владлен Михайлович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

НЕКЛЮДОВ В.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую, Олександр Сергійовичу. Насправді без поваги до суду неможливо забезпечити правосуддя, це може призвести до того, що воно взагалі не здійснюватиметься, від чого рухне вся система органів правосуддя і законність, і правопорядок, який забезпечується правоохоронними органами, не буде виконуватися. Якщо ми не вживатимемо всіх заходів для того, щоб була повага до суду, то до суду не будуть ходити або буде махновщина, і суд просто не матиме важелів для забезпечення законності і порядку під час здійснення правосуддя. Тоді взагалі – махновщина.

Наприклад, у Великій Британії за неповагу до суду може бути накладений штраф у розмірі 1 тисяча фунтів стерлінгів. Про це знають всі учасники процесу, всі громадяни, тому там до суду приходять і навіть кланяються. Не просто кажуть: «Ваша честь», а кланяються суддям, щоб вони виконували свої повноваження.

Тому вважаю, що цілком справедливо, якщо до суду не буде поваги, тоді вживатимуться всі заходи для того, щоб карати тих, хто не дотримується порядку: не приходить до суду або приходить невчасно, або порушує порядок, або робить усе, щоб суд не міг прийняти законне та обґрунтоване рішення. А якщо судді порушують права, то є органи – Вища рада правосуддя, до якої можна звернутися з якимись побажаннями або направити свої скарги на дії суддів, і там вже вживатимуться заходи для притягнення суддів до відповідальності. Думаю, це просто.

Ми маємо вживати всіх заходів, щоб забезпечити повагу до судів.
Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Володимирівна Геращенко, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Дякую. Прошу передати слово Олексію Гончаренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Олексійович Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Шановні друзі! Щойно представники владної партії, нашої монобільшості чи мономеншості як воно вже є зараз, сказали, що в судах Великої Британії люди аж кланяються. Так я хочу сказати, що і в Україні аж кланяються, бо несуть валізи з грошима, і ці валізи їх аж тягнуть до землі, тому вони теж кланяються.

Знаєте, мені здається, що на засіданнях нашої монобільшості є така історія, коли вони сидять з Президентом, і він їм каже під час зустрічі, що все в них є, а що ще... Ну, ще б душ сто кріпаків, оце вже був би клас. Уже заговорили про те, що треба кланятися. Мало того, що в нас повний бардак, мало того, що ми за рівнем дотримання прав людини опустилися невідомо куди, уже час починати кланятися владі, взагалі робити все, що можливо, для тієї влади. Річ у тому, що у Великій Британії є правосуддя, а у нас – тільки корумповані суди. От у цьому різниця. На жаль, у нас немає нині правосуддя, і це величезна проблема.

І проект бюджету ми сьогодні розглядаємо... От я ще раз хочу показати: оце 3 тисячі 209 гривень. Я показую вам гроші, але не ті гроші, до яких звикли в наших судах або народні депутати тут, особливо з МФО «СІЗО», коли валізи грошей, долари і все інше, а ось вони наші гривні – 3 тисячі 209. Нам уряд говорить, і ви збираєтеся за це голосувати, що це прожитковий мінімум, що на ці гроші можна прожити в Україні. Покажіть мені людину, працездатну людину, яка працює і може прожити на 3 тисячі 209 гривень, – прохарчуватися, вдягнутися, сплатити комуналку. Я мовчу про те, що гроші на купівлю житла... Покажіть мені цю людину! Скільки буде тривати це знущання?!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про скасування рішення Верховної Ради України про прийняття у другому читанні та в цілому проекту Закону «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо забезпечення поваги до суду та оперативності розгляду кримінального провадження судом» (реєстр. № 11387 від 28.06.2024)» ([№ 11387-II](#)) у цілому. Прошу голосувати.

«За» – 18.

Рішення не прийнято.

Проголосували: за – 18, проти – 0, утрималися – 10.

По фракціях і групах покажіть, будь ласка.

Дякую.

І завершальний проект постанови... (*Шум у залі*). Давайте ми розглянемо... (*Шум у залі*). Ірино Володимирівно...

З процедури – Геращенко. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Дуже дякую, шановний пане головуєчий. Сьогодні уже наводили приклад Великої Британії. Там, як і в багатьох парламентах цивілізованих країн світу, рішення приймається від кількості присутніх. Якби таке було в українському парламенті, тут наводили як приклад британські суди, то ми прийняли б зараз цей проект постанови.

Я хочу звернути увагу глядачів, що зараз у залі тільки два представники фракції «Слуга народу». Висвітилося на табло два.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Що з процедури, Ірино Володимирівно?

Вимкніть мікрофон, будь ласка, бо це не з процедури. Це з процедури, якої поки не існує. Якщо ми до неї перейдемо, тоді можемо обговорювати.

Отже, завершальний проект Постанови «Про скасування рішення Верховної Ради України про прийняття у другому читанні та в цілому проекту Закону «Про утворення Спеціалізованого окружного адміністративного суду, Спеціалізованого апеляційного адміністративного суду» (реєстр. [№ 13302](#) від 19.05.2024)» ([№ 13302-П](#)).

Для доповіді від авторів запрошується Лукашук, фракція «Батьківщина». З місця, будь ласка.

ЛУКАШУК Б.О., *член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Шановний пане головуєчий! Шановні народні депутати! Чому ми з колегами зареєстрували проект постанови про скасування рішення Верховної Ради України про прийняття у другому читанні та в цілому законопроекту № 13302? Тому що розгляд цього законопроекту та ухвалення щодо нього рішення відбулися з порушенням вимог Регламенту Верховної Ради України, а тому це рішення не може вважатися прийнятим відповідно до закону і підлягає скасуванню у визначений цим Регламентом спосіб, а саме згідно зі статтею 48.

Статтею 120 Регламенту Верховної Ради України передбачено, що під час розгляду законопроекту в другому читанні проводиться обговорення кожної статті в порядку її нумерації в запропонованій головним комітетом редакції.

Всупереч статтям 119 і 121 Регламенту Верховної Ради України проект закону № 13302 без прийняття будь-якого процедурного рішення розглядали без обговорення кожної статті в порядку її нумерації в запропонованій головним комітетом редакції.

Варто також зауважити, що проект було прийнято попри суттєві зауваження низки народних депутатів України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. До слова запрошується голова комітету Сергій Віталійович Кальченко. З місця, будь ласка.

КАЛЬЧЕНКО С.В. Шановна президіє! Шановні народні депутати! Комітет з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України на своєму засіданні розглянув проект постанови № 13302-П, внесений народними депутатами Тимошенко та іншими (усього шість підписів).

Комітет ухвалив висновок на проект постанови № 13302-П і прийняв рішення рекомендувати парламенту визначитися шляхом голосування щодо прийняття або відхилення цього проекту постанови.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Для обговорення цього питання запишіться, будь ласка, на виступи: два – за, два – проти.

Неклюдов Владлен Михайлович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

НЕКЛЮДОВ В.М. Дякую, Олександр Сергійовичу. Пропоную не гаяти час, а переходити до голосування, визначившись з цього питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Владлене Михайловичу.

Павленко, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Р.М., *член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»).* Дякую. Прошу Бондарю передати слово.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бондар Михайло. Будь ласка.

БОНДАР М.Л. Дякую. Фракція «Європейська солідарність». Сьогодні як ніколи у майже порожньому залі два проекти постанов щодо судів. Колежанка Буймістер розказувала, що бере активну участь у засіданнях суду, коли ходить і бере на поруки бойових генералів, офіцерів. Я також фактично не виходжу із тих судів, там уже всі охоронці, судова охорона, і судді знають мене в обличчя. Дійсно, суди зараз саме такі, як розказував Олексій, – забиті не справами, а пачками грошей, туди приходять і вирішують свої різні справи. Найголовніше, що суди нині використовують саме для того, щоб перекласти

відповідальність з влади на військовиків наприклад, за втрати територій. Сьогодні згадувалися прізвища Лапіна, Горбенка, Галушкіна, – це саме харківський напрямок. Наша тимчасова слідча комісія дослідила, що на цьому напрямку не було побудовано більше 20 взводних опорних пунктів. Відповідно, коли там не зведені фортифікації, захисні споруди, нашим військовикам просто не було де зайняти оборону. Уся ця відповідальність, будівництво таких споруд на військових адміністраціях. І суди, підіграючи Офісу Президента України, перекладають відповідальність з цих адміністрацій, з вертикалі Президента, на військовиків. Дійсно, суди нині виконують свою роль, відмазуючи, відбілюючи цю владу, тому додаткових судів, додаткових корумпованих органів не потрібно, треба розібратися з чинними.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до голосування.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про скасування рішення Верховної Ради України про прийняття у другому читанні та в цілому проекту Закону «Про утворення Спеціалізованого окружного адміністративного суду, Спеціалізованого апеляційного адміністративного суду» (реєстр. № 13302 від 19.05.2024)» ([№ 13302-II](#)) у цілому (*Шум у залі*).

У стенограмі можна докладно ознайомитися з тим, про що я кажу.

Прошу голосувати.

«За» – 14.

Рішення не прийнято.

Проголосували: за – 14, утрималися – 9.

Шановні колеги, дякую всім за роботу.

Оголошую перерву в нашому пленарному засіданні.

Разом переможемо! Слава Україні!